

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

شاعرِ اسلامِ اگنہ مشفق جناب حکیم مصمصا صاکی

تین سالہ زندگی کے منظوم شدہ مطبوعہ و غیر مطبوعہ نعتیہ کلام کا بی نظیر مجموعہ

گلشنِ مصمصا

میں تصنیف

جناب حکیم مصمصا صاکی حب ستیانہ بنگلہ
فیصل آباد

ناشرین

ملک سنز پبلشرز کارخانہ بازار فیصل آباد

لاہور میں ہلنے کا پتہ

سجانی اکیڈمی اردو بازار لاہور

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

رَبِّ یَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ

حمد باری تعالیٰ

حمد اس
حمد ای تمام تینوں جگاں دیا خالقاً
زمین آسمان سُدُوح چنناں دیا مالکاً
کیڑے کوڑے ہاتھی اُوٹھاں دیا رازقاً
— بھکھا نہ رکھیں کسے تائیں

انسان حیوان رنگارنگ دکھاوندے
ہر یاتے توڑی ڈنگر پنڈاں مکاوندے
شیر بھیاڑ بے گوشت اڈاوندے
— لنگر تیرے دا انت نائیں

وڈی تے مچھلی بکلا پانی چوں کھاوندے
بستی بھن سنس موتی کھاندا ڈکراوندے
وچھے تے کٹے بالاں دودھ سوہاوندے
— پاک سُبْحان اللہ سائیں

انسان دے اُتے تیرے وڈے احسان نے
نعمتان نال بھرے زمیں آسمان نے
گنیاں نہ جاوں کیتے آپے اعلان نے
— تیرا شریک کوئی نائیں!

کھاوں نوں کنکال چھو لے چاول کئی جے
باجرہ چرئی ایہدے پیراں وچ پئی جے

گوا شکرِ مٹا کھنڈاں نعمتاں کنی ہے — کیڈے احسان اللہ سائیں

پھلاں دا انت کون کڈھ شمار دا — مزہ امرود آڑو مٹھے انا ردا
 سنگترہ کتوں مانا منہ لوں سواردا — نیمبو نارنگی گنی نائیں !

چاہانی

امب انور جامن کجوراں لوہائیاں نے — سیدھے پہاں کدھرے موہاں لگائیاں نے
 چکو شریفہ کیلا مٹھیاں مٹھیاں نے — اک کھاؤ تے بھلو دو جے تائیں

پھیر جکے فروٹ خربوزے بہدوانے جے — تزاں تے کھیرے سردے گرمے سوہانے جے
 بیردو قسماں مٹھے کھٹے مکھانے جے — مگن مکایاں ہرگز نائیں

مارو دھیان طرفے سبز ترکاریاں — کڈو کریدا پاکک میٹھی کراریاں
 مینڈے تے مچھ پیچھے سبزیاں ساریاں — بھیجے انسان خاطر سائیں

اوٹھ تے مچھیں گائیں بکریاں بھیداں جے — ددھ ملائیاں مکھن گھنودیاں کھیڈاں جے
 کھا کھا بھلوان بکے کر دے چھیڈاں جے — اللہ دا شکر کرے نائیں

پھیر ایہناں دے کھاؤ تے کباب بھی — ان تھیں لوئیاں کھل دستاں جراب بھی
 کھلاں تھیں جھتیان لوکے مشکاں طناب بھی — شکر گزارو اللہ سائیں

پیر اُدھنے گھوڑے کھوٹے پتھر اسیاں
 بجا پو پھاون جہاں تہاں ہاں اسیاں !
 ریل نے موڑ سا میل فلکاں دھچ تاریاں
 سمنہ جساز پلین جہاںیں

بس صمصام کا ہنوں وقت لنگھاویں
 صفتاں صفا دیاں کہوں نمکاویں
 شورہ " کہت " دل نظر نہ پاویں
 جتنے فہرہ مایا ات ساہیں

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَعْرُ مَدَادًا لَكَلَّمْتُ رَبِّي لِنَفْسِ الْبَعْرِ قَبْلَ أَنْ تَنْفُذَ
 كَلِمَتِ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۝ ترجمہ :- کہنے سے جگر اور سے
 بہت دڑا سمنہ سیاہی وا۔ واسطے نظام مسان پیو یوں اہاں کھنوں تھی میرے سب
 وہاں البتہ مک ہاوسے گا سمنہ۔ دڑا بہاں اس ضمن۔ جو تمہیں کھنوں سب میرے وہاں
 جہاںیں سمنہ۔ کہنے سے آئیے۔

میں سارے سمنہ جے کہ میں سیاہی
 کھینے تعریف اس ضمن جاک اتنی
 ادو مک ہاں سارے لہنے ہو رہی جہاں
 سب وہاں کھنوں کھنوں تہاںیں

نعت سرورِ کائنات

پیر کھنوں دودا کھنوں جگا تہ پیر نوں
 ماسی حاضر تے بشوہر مذہبوں

امتاں دے لاڑے سو بنے ہد منیر نوں _____ شان جیسا اسکا نہیں

ختم رسولان اتے رحمت جماناں دی ہادی تے مرشد خاطر جتناں انساناں دی
سیر جس کیتی صدقے ستاں اسماناں دی _____ کوئی نہ پہنچے جتنوں تائیں

بھتیاں خلقاں گمراہی وچہ ڈتیاں ڈوہنگڑے لاہو جاکے گارے وچہ کھتیاں
کڈھ لیا یا سوہنا مارے کے بیٹیاں _____ قسمت دے یاد لوکاں تائیں

جو پو جہ دے بت رکھ جند کریریاں سُورج چن تارے پیسے فقیریاں
قبراں مزاراں مڑھیاں لیراں تیریاں _____ ہو گئے موحد تھاؤں تھائیں

جو لڑ دے سی آپس وچہ سخت لڑائیاں رل نہ بیٹھن پائیاں سخت حبائیاں
کردتے فضلوں وانگوں سکیاں بھائیاں _____ پڑھیں تاریخ پیاری تائیں

جو ظالم کو سستی دھیاں جمہدیاں مارے جو پل پوسے رلوں جیوندی قبرے اتارے
آج دھیاں نوں حصے دیوں فضل غفارے _____ کردتے سوتر نبی سائیں

جو چورتے ڈاکو زانی غنڈے جہان دے قاتل بد معاش تے گویے سداوندے
مُرلی العوز و بھلی بونسری وجاندے _____ آج پڑھن قرآن چائیں چائیں

پھیرا پھینا ندر ہوں سانوں مہنچا دین جے
 ایہناں ای دسیا نبی صادق امین جے
 کلمہ پڑھا گئے سانوں کیتی تلقین جے
 — مر جانیو دینوں مٹو لوائیں

اپہ پیاری جماعت پاک نبی کریم دی
 سنت پیاری جینناں وف الرحمہ دی
 لہکاں دے ہادی بنے رحمت عظیمہ دی
 — جنتیں پوچھا ئے اللہ سائیں

سبب تصنیف کتاب ہذا

جنت دیاں رانیاں وچہ وعدہ فقیر دا
 جنتی نواب لکھساں فضل قدیر دا
 آج وعدہ اوہ پورا کراں دل دی ضمیر دا
 — دیواں کتاب تساں تائیں

جنتی نواباں کیویں مٹیاں توحید نوں
 کھادیاں ماراں چھڈیاں شرک پلید نوں
 کر کے قربانیاں پایا سوہنے ذی دید نوں
 — قصے سناواں تساں تائیں

رب دے خوفوں کیویں جاناں ڈرائیاں
 وچہ عبادت کیویں جاناں کھپائیاں
 صدقے خیر اتاں کیویں کر کے دکھائیاں
 — کیویں سینے لگایاں تائیں

وچہ میداناں کیویں لڑے تار کے
 کافراں دے بچا بوڑھے تیغیاں لار کے

بجٹے نہ نرسن دتے پے گئے لکار کے — ہوں بیان تھاؤں تقائیں

انشاء اللہ ہے رب صحت عطائی موت توں مہلت ملی فضل الکی
 لکھاں کتاب کرسی یاد لو کائی — فضلاں دی محفوظ اوتھے نائیں

انعام، ۱۹۶۹ء

آج یاراں رمضان سن ہجری ۱۳۸۳ (۱۱) جنوری ستانی سن (۲۶) چونٹھ اساسی آ
 ماگھ دی چوداں (۱۳) ویدہ سو ویدہ ہنداسی آ (۲۰۲۰) — وار سوموار شک نائیں

ساڈھے یاراں بچے شروع کیتی کتاب میں وجہ اعتکاف بیٹھا آجو جناب میں
 لکھ لیاں عید تک لایا حساب میں — اللہ ہے چاہے مشکل نائیں

ہن منگاں دعائیں اللہ رحم کما توں جے نیک ہے کم میتھوں پورا کراتوں
 بھڑوچہ جہان اہدی شان ودھاتوں — تیرے بغیر چہارہ نائیں

۱۱ رمضان ظہر کے بعد

پرٹھے جوئے اس نوں نال دھیان دے عمل جو کرے وانگ نیک انسان دے
 اللہ جی اون اس نوں لطف ایمان دے — جنتیں نکاناں ملے تائیں

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی پیدائش توں چالیس سال تک

سردار عبد اللہ عبد المطلب دا چایا سی
 آمنہ نام اللہ رشتہ عطا یا سی
 ہو یا جوان تے دینے پرتا یا سی
 آیا مکلاوا چائیں چائیں

آمنہ مائی قسمت اچھی لکھائی
 چھ ماہ دا حمل ہو یا قدرت خدائی
 پیٹ وچ بچہ و تا ذات الہی
 مر گیا خاوند دیکھو حکمت سائیں

بن مہینے جدوں بیوہ گزار دی
 نام محمد رکھے شکر گزار دی
 جنیا پتر رحمت رب غفار دی
 جنیا یتیم شک نائیں

چھ سالن عمر جدوں پائی پیارے نے
 لے گئی مدینے خوش نانکے سارے نے
 پکے دکھا داں ماں ارادڑے دھارے نے
 کئی دن رکھیا دوہاں تائیں

جدوں ہوئے اداس کیتی کتے تیاری
 کتے پوچھاواں آکھے ماتا دی ماری
 نانی نبی دی نال ٹر پئی بے چاری
 اگلی نوں جان دیواں تائیں

اوتھ ا سواری پلے تین جی پیارے
 آئی اک بستی ابوارا ہوں کنارے

اللہ علیہ وسلم

رتنال نے اوتھے ایہہ ارادے نے دھارے — رات گزاراں ایہیں جا میں

رات گذاری صبح جاگ جاں آئی — آمنہ مائی طبع راس نہ پائی
دست تے تے آئی نانی گھبرائی — دتی دوہائی لوکاں تائیں

آئے حکیم اے پرواہ نہ چلی آ — آمنہ مائی گولی موت دی جھلی آ
اوتھے اسی دفن کر کے نانی اکل آ — لے ٹری مکے دوہتے تائیں

اگتے دادا اڈیکے شالا خیر دیاوے — نونہ تے پوتنا خیریں نال گھر آوے
پنچیا جد پوتنا دادا کچھڑ اٹھاوے — آمنہ مینوں دسدی نائیں

گڑمنی آکھے حضرت وس نہ کائی — ابوا وچہ آمنہ وفات سی پائی
پوتنا سمسا لواند گل مکائی — وس کسے دے کچھ نائیں

روندا دادا ویکھرب دی شان نوں — دو تہمیاں آئیاں نکلی جیہی جان نوں
ہن خیر گذاریں آکھے رب رحماں نوں — بچہ تکلیف پاوے نائیں

دو سال گزرے حکمت رب غفاری — عبدالمطلب سندی ہو پٹی تیساری
پتیاں دی فوج سد کول کھلیاری — کیتا سوال اٹھاں تائیں

نبی دا شان بوڈا صبر کسان دا
فکر نہ رکھے کدے مال تے جان دا
ایہہ رتبہ اچیرا تیرے میرے نہ پان دا
— خاص الحامص نبی تائیں

اوصحاباں دے ہن پڑھے حالات نوں
اوہناں نال کیوں ہونی مسکن بات نوں
کیوں گزاریا اوہناں دن تے رات نوں
— چھڈ گئے دنیا فانی تائیں

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
رَبِّ یَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ

جنت دے شہزادے

مرداں دا دینی جذبہ اُتے قربانیاں
شوق شہادت چاہن سینے وچ پکانیاں
پھیر شوق عبادت سارے مرداں زانیاں
— فرضاں تھیں لے کے نفلان تائیں

کرنا ایثار نالے حب رسول دے
جے بھکھے نوں دس پئے شکل نبی مقبول دے
رہج جائے جان مومن صاحب اصول دے
— ایناں پیار سرور تائیں

پھیر عشق توحید وچ پہ جاناں کوہاونا
بیویاں اولاداں چھڈ جنکاں نوں جاونا
گھر دا اثاثہ راہ رب دے اداونا
— بھارا نہ لگے اوہناں تائیں

جے موت میں آوے بچہ کون سمھالے گا
 اپنی اولاد وانگوں رکھے تے پلے گا
 نال کھو آوے اتے نال سو آوے گا
 — دیہوتسلی میرے تائیں

ہر اک نے بانہ چکی آکھے سمھالاں گا
 اپنی اولاد وانگوں رکھاں تے پالاں گا
 نال کھو آلاں گل تے نال سو آلاں گا
 — دل لوں ادا س کرو تائیں

تاں دارے نے ٹھوڈی پھڑکے نبی کریم دی
 کیسا کی رائے میرے درِ یقیم دی
 تاں نبی آگودی مٹی چاچے فہیم دی
 — ابوطالب رُنا اُبتھے سائیں

داؤا بھی فوت نبی چاچے دے کول آ
 جھڑک نہ جنب نہ کوئی رُکدا بول آ
 وڈا سارا ہو یا چاچا کر دا پر چول آ
 — کتھے دیا ہواں پتہ تائیں

تاجرہ خدیجہ او تھے نوکر کراوندا!
 مانی خدیجہ تائیں بھی پڑ چا وندا
 ہو یا نکاح اللہ اولاد عطا وندا
 — دولویں جی سکھی دس چائیں

تن پت چار دھیاں اللہ عطا ئیاں
 مرگے بیٹے تنے دھیاں دیا ہیاں
 نفل دیاں بارشاں اللہ درھائیاں
 — کردتا نبی سوہنے تائیں

اسے کے نبوت اللہ ڈیوٹی لگا وندا
 چھڈ کے مینوں جگ دوزخ لوں جا وندا

کوئی پوجا بت کوئی سرغیراں جھکاؤندا — روکیں جیبا ایسناں تائیں

میرے بغیر سب دی پوجا ہٹا دیو — بسھناں نوں خالص میرا بندہ بنا دیو
 لہندے تے چڑھد کیرا حکم پوجا دیو — نوں آخری پیغمبر شک نائیں

جنت دے بادشاہ دا اٹھنا تے تبلیغ کرنا

ایہا الناس قولوا لا الہ الا اللہ

اٹھیا پیغمبر نعرہ وحدت د مار کے — کتے دے لوکاں تائیں آکھے پکار کے
 بت جے پوجو اللہ تائیں و سار کے — دوزخ مکاناں تساں تائیں

لا الہ کبھا بدوں نبی سنا کے — پے گئے کافر اگوں گد کے دھا کے
 ابو طالب چا چارو کے کافراں نوں جاکے — ماریو نہ میرے پیتر تائیں

ہر گد تک مُراداں سکھے بکرے دی مائی — بجرے نوں چھری اوڑک لکھی اکھی
 نبی نوں بجاوے کد تک باپ یا بھائی — نبی نوں مار لکھی تائیں

راست دن کافرنت متے پکاؤندے — دنوں دن دشمنی دھدی غصہ د دھاؤندے

کنڈے کھلار دے تے مٹی اداوندے — ذرا بھی لھانا کر دے نائیں

اُم جیل چاچی باہر نوں جاوندی — سوللاں تے کنڈے پنڈیک لیاوندی
نبی دے رستے وچہ آن سٹاوندی — رب دارسول جھلے چائیں

اُبوسب چاچا دشمن نبی پیارے دا — پر چارہ نہ چلے کوئی پاپی نکالے سے دا
اونے جھوٹھا جے جھوٹھا ہوا کاشائے ^{مت} باردا — اس نوں رسول متوں نائیں

کر کے صلاح عہد نامہ لکھاوندے — ^{بہندی} بیت اشر بربری کنڈھ نال لٹکاوندے
بہر کوئی پڑھے پڑھ پڑھ اگان پوچاوندے — بائیکاٹ کرو نبی تائیں

نہ کوئی دھیو سلام تے نہ جھلو پیار یو — کدھو برادر یوں نہ چوئکے تے چاہر یو
شادی ویاہ وچہ مول نہ واڑ یو — سودا دکانوں دھیو نائیں

دھیاں طلا قوسارے ساک تڑاؤ — جو کوئی بھی دکھ دے سکول پوچاؤ
کوؤ بلاؤ تے نہ لاگے بہاؤ — جد تک بُتاں دی دشمنی چھڑے نائیں

زندگی باری کفر یہاں ستاوندی — طائف وچہ مار کے لہو و گاندا!
اُحد میدان دند توڑ گراوندی — نبی بھی صبر چھڑے نائیں

پڑھی کتاب تُوں جنت دیاں رانیاں
 مائواں وڈیریاں تے دِھیاں مہانیاں
 نیکیاں کر کے موہاں جنت وچہ مانیاں
 — گنیاں فردوس پاک تائیں

آج لویں کتاب تہانوں دساں سنا کے
 جنتاں دے شاہزادے نام رکھا کے
 قرآن حدیث وچوں لہجہ لبھا کے
 — دساں گا مومنساں تائیں

پہلاں قرآن وچوں قصے لیاواں گا
 پھیر تفسیراں تے تاریخاں دکھاواں گا
 اپنے کولوں گل اک نہ پاواں گا
 — فضل جے ہو یا اللہ سائیں

پھیر علم چھوٹیری جو اولاد اصحاباں دی
 دین دا شوق رکھن شان نواباں دی
 شوق شہادت اتے حُب کتاباں دی
 — پڑھن قرآن پاک تائیں

بکتیاں بکتیاں نوں کیوں شوق شہادتاں
 علم دا شوق اتے شوق عبادتاں
 ماہیاں نیکاں کولوں سکتھیاں مادتاں
 — نیک بنائے اللہ سائیں

دودھ دودھ کے قدم کیوں نیکی نوں مارے
 وچہ میداناں جاناں دین توں وارے
 عاشق محبت نائے سچی سسر کارے
 جان وارن توں ٹلن تائیں

پہلاں اپنے عام بچے دیکھو

اپنے بچے پہلاں دیکھئے سارے   کی نے عمراں تے کی کرے نے کاسے
چوہڑے چہاراں والے لچھن نکارے   — وچہ بازاراں نظر پائیں

کوئی کھیڈ دا گلی ڈنڈا چانگراں ماردا   گندیاں گالاں کوئی کڈھ دل ٹھاردا
کوئی مٹی اڈاوسے کوئی سروٹے کھلاردا   — گھروں ہدایت ملی نائیں

چوریاں کردا کوئی جیباں جے کٹ دا   کوئی آہنڈ گواہنڈ گھرس ٹھیکریاں سٹدا
کوئی مال پیونوں گالیں دیوسے لاڈلہٹ دا   — ماپے حیران تھاؤں تھاؤں

شہراں دے بچے بعضے گڈیاں اڈاوندے   کبوترزاں نوں دیندے ڈگ جاناں گواوندے
کھیڈ دے جو آنا لے سبنے جاوندے   — نیکی نصیب کوئی نائیں

سگرٹیاں پیندے پان کھان ہزاراں   گوسے پٹاکے آتش ہاڑی دیاں کاراں
کھیڈن اخروٹ لاون گون دیاں ٹاہراں   — فلماں دے گیت سکھن چائیں

ماپے

کوئی وچہ دریا وال نہراں چھالاں جا مارے   ڈب کے مردے ناپے سوگ گزارے

سُریاں ناچیاں پچھے وچہ بازار دے — جاوَن بد معاش دُور تائیں

ہُن اپنے خاص بچے دیکھو

جاہل بے دین رہے پاسے پیارے — عالماں دے بچے ہو گئے جاہل نکاسے
نہ روزہ نماز نہ کوئی نیک ورتا سے — چوہڑیاں نالوں گندے پائیں

مولوی صاحب آپ منبر تے گھبرا — مقتدیاں تائیں وانگ اٹ دے جدا
پالی اوندا اُننے رعب اہڑی دے چھجدا — تَساں کسے نے جنت جانا تائیں

یو تے دِھیاں پُت اکرا دوکارا — یوحنا اُتے اُتے تیر بھی سارا
فُوَا الْفُسْکُمْ وَ اَهْلِبْکُمْ دِنَارًا ط — پچھ ہووے گی تَساں تائیں

دھی بیٹی جیہدی جاوے ننگی بازار نوں — اوہ پورا دیوٹ پاوے دوزخ دی ناز نوں
جنت حرام ہے بے غیرت بدکار نوں — دسیا مدینے والے سائیں

اَب داؤڈا تائیں چکّو اولاد توں — اُج دُنیا فسادی ڈروا س دے فساد توں
منگ پنائیں شیطان نامراد توں — اوہ دشمن پُرانا شک تائیں

بیویاں تائیں نیکی راہ سکھاؤ سادہ کھو اُڑا تے سادہ پہننا
 فانی ایہہ دُنیا ناہیں چت لگاؤ — اس تھیں مجت چنگی تائیں

مال تے دولت جمع کرنی نہ آئی کردیہو صدقہ دیوے توفیق آئی
 دیہوز کو تاں تے قربانیاں بھائی — نہیں تے دوزخ تیار تساں تائیں

بچیاں اپنیاں نوں قرآن پڑھاؤ حدیث پڑھا کے وڈے عالم بناؤ
 دھیاں نوں نیکی والے رتے لگاؤ — بے دیناں نوں ساک دیہوناہیں

پوہنجد امر طحکا متھا باہیں بھی ٹنگدا جوش وچہ ملاں جیوں میدان ہے جنگدا
 لوکاں نوں صاف پتہ کر دے ڈھنگدا — دیہندے حیران ملاں تائیں

جیوندیاں لے مڑیاں اُتے مٹی جے پاونددا بدو بدی دیکھو سچا بن دا ہے جاونددا
 آپ نوں پاک آکھے جھوٹھا جمان دا — لوکاں نوں دتے دوزخ بھائیں

جے قرآن حدیث پڑھنا کم سی ثواب دا روزے نمازاں حکم رب توآب دا
 ایہنوں کی دھکا و تجارب دی جناب دا — اپنے پڑھاونددا ایہہ ناہیں

ایہدے اپنے لوٹھے وچہ کالجباں جاوندے پڑھا کے انگریزی اوتھے بود رکھاوندے

داہڑیاں مناوند کے تے مسجد نہ آوندے — سگوں کرن مخول داہڑی تائیں

ناچیاں وانگ اوہو بولوتھے بناوندے زانی بد معاش سوسو عیب کماوندے
مولوی اوہناں نوں نہ روک بٹاوندے — گونگا شیطان بوے تائیں

مولوی دے دل وچہ کدے خوف ہے آیا پترنوں مسئلہ دستاں ارادہ بنایا
بیوی نے داہڑی پھڑکے پرہاں ہٹایا — میرے پت والہو نہ سکائیں

توں رہن دے مولوی پنا اپنے آپ دا روگ نہ گروں لتھا ایہہ کھنگ تا پدا
ایہہ منبر مصلّا خبرے تینوں کی جا پدا — سانوں تے چنگا لگے تائیں

ساڈیاں عوام دیاں عورتاں

پنڈاں دیاں دھیاں ائدر رحم کماوے کدے ہوندا سی بھڑہ کوئی عزت رکھاوے
دھی کو آری اکھیں سرمہ بے پافے — رڑ کد اسی سارے ٹبر تائیں

سنگدا پھرے وڈا ویر بچپارا بھین میری خبرے کرے کی کارا
باپ الگ فکر مند سو پارا لڑکی جوان شک تائیں!

اوہ بیوی لوں گھر کے تینوں شرم نہ آئی
 لڑکی نوں لہجی کتھوں سُرمس سوانی
 توں روکیا کیوں نہ ساڈی عزت گوانی
 — لوک کی آکھن میرے تانی

کھدردے لیڑے رنگ رنگ پان کوریاں
 جے دھوبیٹھن سر لکدیاں پھرن بھاریاں
 آج ویراں بھراواں کووں سنگاں اتاریاں
 — اتھ بچا وے سبھناں تانی

کپڑے سُتھے پا پادیس لگاندیاں
 سُرخی وندا سہ ذرا شرم نہ کھاندیاں
 پھیل تے چڑیاں کڈھ سونیاں پھاندیاں
 — جھٹی ہنخیری دُور تانی

ساڈیاں خاص دھیال

دھیال پڑھانیاں دودو گنتاں رکھاندیاں
 جمدی نوں مانی ہو رہی جاچاں سکھاندیاں
 سُرخی تے پوڈر سُرمس پو پھیل پانریاں
 — مٹاں جی روکدا نانی!

بالغاں دھیال کرن سائیکل سواری
 کالج نوں جاوے گندی مارا ڈاری
 باپ تے بھائی دی بندگمت گئی ماری
 — کہے نوں غیرت آوے نانی

اوہ آکھ کے جاو میں آج چھیتی نہیں آونا
 اسال سکولے بے ڈرامہ دکھاونا

میں بنالیداں اپنا پارٹ ادا دنا
— مینوں اڈیکھو نائیں

باپ غریب نون تے پتہ نہیں لگدا
جے لگ جائے پتہ بلے بھامبر لگ دا
زن مکاراں قدر جانے کی لگ دا
— اکھے ایہہ کم جہا ز نائیں

گدھڑی جیہی زن اگوں خاوندنوں جھڑکدی
دیکھیں ڈرامہ دھی نچدی تھڑکدی
دے پڑھدی اگر لای تیری جان کیوں تھڑکدی
— ہوویں حیران بولیں نائیں

کل گئی میں کالج اوتھتے ملیاں اُستائیاں
لڑکی تیری شالا مانے جوانیاں
سوسو مبارک مینوں دین زنائیاں
— کیتا حیران سبھناں تائیں

دھڑکدی آگھروں جدوں سائیکل تے پیاری
دیندی اہ جائے خلق سڑک دی ساری
وڈیاں سچاریاں نوں اوس مات کرایا
— کرے گی ترفی دور تائیں

تاری تھی تھیں گنڈل والاں نوں پاسے
— پیا بھیر اندر دلاں دے پالو
کامٹھی تے بلبل وانگ مارا ڈاری
— اوہ گئی اوہ گئی لہجی نائیں

سرخی تے پوڈرلا کے شیشے کول آوے
ایہ گنڈیاں تے گڑیاں دا نقشہ تکارو
— پیا بھیر اندر دلاں دے پالو
تاری تھی تھیں گنڈل والاں نوں پاسے

دے ڈب کے مرجاؤ متھوڑا سُنکھیا کھا لو — ایسہ زندگی بندھا نئی تائیم

عوام دے پچیاں دی تربیت نیک گھرانوچہ

اڈھن دتساں تھانوں بچے حلال دے — مایاں جئے اللہ واسطے پال دے
بکیاں عمراں کیوں عمراں جال دے — پے گئے جنت والی راہیں

بچے ہندے نوں جیکر دین سکھا دیئے — اڈب سکھائیئے تے نماز پڑھا دیئے
اڈے رمضان نالے روزے رکھا دیئے — بھانویں اڈھ چون تڑے حرج نائیئیں

پنیدی پنیدی عادت اللہ کچی بنا دے گا — روزے نمازاں وچہ طاق ہو جا دے گا
پڑے گا قرآن اللہ رنگناں لا دے گا — قسمتال جا ون دُور تائیئیں

جے جد بچہ رب دا شکر ادا دیئے — ستویں تاریخ تے عقیقہ کرا دیئے
جھنڈ لہا بیئے سونا صدقہ ادا دیئے — جے سونا نہیں چاندی تھی تہا نہیں

سوہنا چہسا نام تجویز کراونا — ^{امیدرا} عبد اللہ یا عبد الرحمن سکاونا
بندہ خدا دا ہووے بھل نہ جاونا — اکھیا مدینے والے سائیں

یا نبیہاں رسولان سنذا نام رکھاؤ
ادبے یعقوب یوسف یونس بھراؤ
آدم یا عیسیٰ موسے توح بلاؤ
سو بنے جے نام شک تائیں

بچہ جد بھکتا ہوئے ماں کول آوے
نیک دعائیں کرے اللہ نون بھاوے
اوہ پڑھ لبم اللہ ستجا دودھ پلاوے
زندگی دیوے اللہ سائیں

بچی یا بچہ اللہ نیک بناویں
نیک کمائی کرے میریا سائیں
پڑھے نمازاں اتے روزے رکھائیں
میریاں من لے دعائیں

ہووے نمازی عبد الودود پیارا
ہووے مجاہد جاوے جنگاں نون تارا
روزہ بی رکھو جدوں ہو یا اشکارا
اللہ دیویں ثواب میرے تائیں

چھیاں مہیناندے نون اللہ سکھاوندی
اوہ ہون ہون کردا ماں صدقہ سجاوندی
ہو ہو کر اوندی تے سرنوں ہلاوندی
پڑھا ہے کلمہ چائیں چائیں

جد چلے زبان پھیر نماز سکھاوے
دیکھدا لائے ہس ہس دوہری ہو جاوے
اپنے برابر کھڑا کر کے پڑھاوے
میں چھڑے نہ دیکھے لائے تائیں

بچہ چھ سال دا جاں ہو یا پیارا
نال میٹے لے جائے باپ سو ہارا

چاندنی کے خیال سے حوالے پر ۲۸

کرے دعائیں ٹولہ مسجد دا سارا — ایمنوں نیک بنائیں اللہ سائیں

پھر دے کے قاعدہ میں کول گھٹیا ہوش توں سپلاں بُو ہار ب دا نکیا
پڑھ لیا قاعدہ پھر پائے نوں چلتیا — چاہے ماپیاں تائیں

پڑھیا قرآن تے آئین کرائی کپڑے جوڑے دوہاں جینیاں دے بھائی
سُونی ہوئی گاں اک ہتھ پھڑائی — لے میاں جی راضی راضی سائیں

بے دین عوام دے پچیاں دی تربیت

جھیاں مُنڈا گھر نمبر داراں دے پے گئے فخت اندر نزاں تے نالاں دے
خوشیاں ہزاراں کھڑے پھل گلزاراں دے — گوندیاں رُناں سپائیں چائیں

اک نے اُٹھ جندا منجی نوں ناریا اک لیا کے کوٹھے اُتے کھلاریا
اک دی بھڑولی اندر رکھی سوہاریا — چھری بھی سرہانے زچہ تائیں

سُوسی دی ٹاکی نالے رکھی سرہانے ڈینوں بلاؤں بھوتوں بچن آیانے
اپنے ولوں زور لایا گھرانے — پر مُرٹن تقدیراں ہرگز تائیں

منگ منگ بجا منگو نام ٹکا یا
چھوٹے زور اکدے گھیٹا بلایا
بھجج وچہ پا کے روڑی اُتے دھرایا
واہ واسُبحان اللہ سائیں

جھنڈو تے پچگو چیتو ماڑی تے سون جے
گاہیا تے ماہیا پچمن آلاں بھی پون جے
جھاں تے آتو پیراں دتہ بلون جے
نیکی توں دُور گئے چائیں

دھمان رچایا کھسے کنجہر نچائے
مڑکیاں سونے دیاں نامے لیاے
ہسی تے کڑے پائے کن و نمائے
بھناں توں خوشیاں تھاؤں تھائیں

ناناتے چاچا ماں پہلاں سکھاوندی
ذرا کو زبان سدھی گالاں پڑھاوندی
بابا بھی آکھے ماں صدھے جاوندی
پھیر گالاں کڈھاوے خاوند تائیں

اوہ ماں نوں کڈھاو دوہاں بنھیاں واریاں
ہوپیا وڈا خیریں مارے اڈاریاں
ناسیاں دادے لگتن دلو پیا ریاں
گالاں دی جاچ پوری پائیں

اونویں بے علم ڈنگر ہو یا جوان آں
نکاح دے وقت آج سا کجیراں آں
آیا ویاہ کٹھا سارا جہان آں
مُنڈے نوں اوند اکجھ نائیں

میاں آ بیٹھا بسم اللہ پڑھاوے
اوہ بسم اللہ آکھ اگوں نانکے جاوے

کلمہ کلام بھلا کس طرح آوے — جاہلاں دا جاہل بوسے ناہیں

سگوں میں نوں جھڑکن میان کیوں پڑھاویں توں ^{کیوں میں}
 — تینوں آپ نوں پڑھو تا اوندا تاہیں

اوس پنج بھی کیتا بے پرواہ نہ چلی آ
 — ایہنوں کجھ اوندا جاندا تاہیں

ہن کرن صلاحیں کجھ کرو کراؤ
 — مراثی نوں آکھن دادا آہیں

توں میں نوں آگھ ساڈی عزت رکھاوے
 — مٹھے دی گل کوئی تاہیں

میں نے کردتا اچھی اعلان آں
 — مٹھرتے چوہدری دا اصلوں نادان آں

گھڑی پھپھوں آیا آکھے فکر نہ کانی
 — پھسیاں کڈھایے لوکاں تاہیں

پیہ کے میں چھنتا پانی منگایا
 نکاح والا پانی منڈے تائیں پلایا
 پڑھیا نکاح دم پانی تے پایا
 — ہونیاں ودھائیاں کرطماں تائیں

زیر روشنی دے پچیاں کی تہریت نام

جمعہ چھٹی آتے پک پکا کے
 سیرنوں گئے دونوں کشتی کرا کے
 مسرتے مسرتے راوی دریا تے جا کے
 — کشتی وچہ ہندیاں صلاحیں

ڈیری ڈیری مائی وائف دستو کی بنناہیں
 ٹرپ بان ٹرپ میں ایہہ تانا نہ تمنائیں
 میں ڈیوٹی تے پنڈی تساں بچہ بھی جننائیں
 — بار بار آیا حسابا نائیں

لیڈی ولنڈن اندر تساں نے جانا
 ہاسپٹل کیہر اتساں چنناں چنا وناں
 یا گنگارام جا کے گنگارام بنا ونا
 — فیصلہ ایچھے نی مکائیں

وائف فرامے میں ولنڈن ہی جاواں گی
 جیویں اوہ آکھے اولوں عمل کماواں گی
 ڈاکٹر دوست اوہنوں حال دکھاواں گی
 — زکری لوڑ تساں نائیں

مینول اگے بھی اوس بچہ آپ جنایا سی
 ڈیری گڈ ڈاکٹر آساں آزما یا سی

فادر آف چلڈرن لوکاں لقب کھایا سی — اوہدے بغیر چارو نائیر

شام گھر آئے صبح پنڈی تیاریاں
اگلے دن میم رانی مار اڈاریاں —
آکھ گڈ بانی ریل کارا سواریاں
ہا سپٹیل آئی چپائیں چائیں

اے سیکشن سنڈا مسز نے راہ لیا
دومن بیڈویری گڈ ڈیراجسایا
فیمیلی روم اک پیڈ کرا لیا
خیر گزارے اللہ سائیں

زس اسپیشل اک خدمت نوں آگئی
رب دے حکموں آخر گھڑی اوہ آگئی
اک ہڈوائف نالے پھیریاں پاگئی
دے دتا بچتہ اللہ سائیں

نئے گئیاں زساں واہ واہ عرصہ وہانا
ہسپتالیں جتے اینویں سارا گھرانا
مال نوں نہ ویجھن دیوں اوہلا ایانا
دائیاں مائیاں دی لوڑنائیں

نہ بانگ نہ نام تے نہ جھنڈاں لہائیاں
وچہ کلباں پھچ چاچسیاں تائیاں
عقیقہ نہ صدقہ نہ خیراتاں کرائیاں
بے بی نوں چکن چائیں چائیں

چھ مہینے دا بے بی باپ اڈیکدا
بتاں تے سوٹا اندر زندگی دھر یکدا
نہ اللہ نہ ہو ہو وانگ باندریاں چیکدا
ہلک پاؤ ڈر پیوے چائیں

ماں پیونال نہ کوئی اُنس وُدھایا
— دلی محبت پیدا نائیں،

ہج سال تک بے بی نام ہنڈایا
چیویں ککڑی دا چوچا آپے رکھان تے لایا

نویں روشنی دے نام اتے اک حکایت

قوم دا ارائیں پکا ^{اوتے} مسلمان سی
— سخی سی خرچے مال تائیں،

حاجی جمال الدین اک نیک انسان سی
لوہے دا کارخانہ نالے دوکان سی

پڑھے نمازاں اتے کالج بھی جاوے
— ساتھی کرن مخول اوس تائیں

اوہدا اک بیٹا اسلم نام سوہاوے
داہڑی بھی رکھی ہوئی شرم نہ کھاوے

جنتیں پہنچا ٹھیڈا دُنیانوں مار کے
— کم چلاوے پیو دے تھائیں

مر گیا حاجی سوہنی زندگی گزار کے
ہُن اسلم نوں کم کالج چھڈیا ہار کے

باپ دی طرح پکا ^{اودھنی} مسلمان آں
— شہر لاہور بھلیں نائیں،

بہت ہی نیک لڑکا سوہنا جوان آں
دال گراں چوک اندروڈی دوکان آں

اوہ مری دی تیاری نال ساتھی بھی سبھی

ہن دھند کول بیٹھا اک دن بوں سبب جی

کرن تیاری چیزاں سلطان دی سب جی ۔ — مینوں بھی دُستیوں نے چاہیں

یار اک اوہدا بی۔ اے پورا جوان سی
اگوں اک پچی بولی بہت تادان سی
ٹیلیفون کیستا کتے میرا دھیان سی
— اوہ گلاں کچھ پچھے پچی تائیں

اوہ دس نہ سکتی پھیر ایہہ اسنوں فرماے
اگئی دزدانہ گل خستم کرا دے
دزدانہ نوں سدا پتہ فون دے اوے
— مینوں حیرانی اپنے سٹائیں

میں آکھیا یا توجی ایہہ ناں کی بلایا ہے
میں آکھیا پھیر سوچ سمجھ بتلایا ہے
آکھے دزدانہ کیہا شک کی پایا ہے
— غلطی نہیں لگی تساں تائیں

اوہ بی، اے دار عیب گوں میرے تے پاؤندا
ماڈرن نام سناں بہت ہے بھاؤندا
اہل علم گھراں چپہ نام سوہاؤندا
— شک کی پئے گیا تساں تائیں

میں آکھیا فارسی دزد چور نوں آکھدے
ہوش دے ناخن لود کی اوپٹا کدے
دزدانہ دے معنے چوری چوری اوہ بھا کھدے
— بی، اے نوں لاج لاؤ تائیں

ایہہ فارسی لفظ جدوں معنی میں دیا
اوہ ہو یا شرمندہ اسلم ماڑا جیسا ہتیا

۱۔ یعنی قلاں نے قلاں کی طرف دزدانہ تنگا ہوں سے دیکھا (عام بولا جاتا ہے)۔

بی۔ اے وچارا پچھا ہی، علم دی پھسیا — میں کیا جو چاہیا اوہنا تائیں

اصل وچہ اینناں واقصوٰر نہ کائی — سی، اے، ٹی، کیٹ وچہ عمر گو آئی
انگریزی زبان سندی ہووے پڑھائی — علم پڑھاوے کوئی تائیں

دُزدانہ کتے بکھیا ہو یا ڈٹھا غریب نے — دھی دانام رکھیا ایرانی جیب نے
ایس شدنوں نقطہ جاتا بے نصیب نے — موتی دادانہ سمجھیا تائیں

دُزدانہ ایس نے دُزدانہ بنا لیا — لاہور وچہ آگے کسے سُنیا نہ بھالیا
پر دین پر ویز انگر انخر طکالیا — مسنیاں دا پتہ کیتا تائیں

اُوہن دُستاں بالاسندیاں کہانیاں — نیکیاں کمانیاں موجاں جنتیں مانیاں
چھوٹی جی عمرے کاراں نیک سوہانیاں — پڑھو قرآن پاک تائیں

قبل قرآنوں پہلے قصے سناواں میں
پھیر اصحاباں سندی خدمت وچہ آواں میں
محدثاں امام پھیر اُمتی دکھاواں میں
غور دھے نال پڑھدا جائیں

رئیس الموحدین حضرت ابراہیمؑ دادا پین

اسلام

شاہ نمرود جو سی بیٹا کنگان دا
بڑا منکر شامی شاہی چلا وندا
کوئی بخومی اوہنوں آکھ سنا وندا
— اپنا زوال نیڑے پائیں

کے گھر ایس سال لڑکا اک جتے گا
ہدیت اوہدی تھیں تیر تخت ایہہ کنبے گا
بتاں تے مورتاں نوں ایسا اوہ جھبے گا
— رہن نشان دیوے نائیں

بت پرست ساری قوم نکاری!
تارے تے چند سورج پوجن ہاری
رب توں بیگانی دن رات اوہ ساری
— اللہ نوں جانے کوئی نائیں

بادشاہ نے حکم سارے ملک چڑھایا
جیہڑا بھی بچتہ جتے جاوے مروایا
دور نزدیک گیا عمل کمایا
— گھر دی نہ خبر ظالم تائیں

اپنے ہی شہر وچہ سوہنا اک جوڑا سی
اوہنا دے گھر وچہ اولاد دا توڑا سی
حاملہ مائی ہوئی فضل نہ تھوڑا سی
— کون مٹاوے لکھیاں تائیں

جنن دے دن مائی گھروں سدھائی
شہر تھیں بابر اک غار وچہ آئی

دستے ہی بنیاں اوتھے مچھڑیا سبانی۔ — دودھ دے ڈیلے جاوے ہائیں

دودھ پلانے غارو پتے کھڈا دے — روٹی ٹمک کرن خاطر گھریں ہی آوے
کے نہ معلم اللہ پرے رکھا دے — اٹھ توں غالب کوئی نائیں

کوڑے نوں پتے لے پر سائے لوکاوندے — گل نہ کرے کدھرے ایسا مچھاوندے
اک دن رات نوں اوتھے جشن مناوندے — کڈھیونے باہر بچے تائیں

عشاء دا ویلا مندرے پاسے تھکا کے — زہرہ دکھایا تارا اٹھلی اٹھا کے
اوہ رب ساڈا متھا میک بنا کے — ایسے نوں پوہیں عمریں تائیں

اوہ ڈب گیا تارا بچے چاہے بڑیاں ماردا — جو چڑھے ڈوبے میں نہیں اس نوں پکاردا
پھیر چڑھے پیا پنہ آیا حسن مستاردا — رات ساری دا بچان پائیں

یہ رب میرا ہے جو چمکے سوایا ! — آخر اوہ بھی ڈتا بچے اکھ سنا یا
جس رب نے مینوں نہ ہدایت تے لایا — ہوساں گمراہ شک نائیں

ہلھلھ پیا سورج ہو یا روشن جمان آں — آہ وڈا تے رب ہوسی کھنڈا نادان آں
ہال تھپیا اوہ بھی نہتے کیتا اعلان آں — میں مشرک تو ہاڈے ورگا تائیں

میری توجہ اوس ذاتِ ولّ آئی
میں ہاں اک پاسے ایناں شرکاں توں بھائی

جس فطرتِ آسماناں اتے میں بنائی
— اللہ بچاوے میرے تائیں

نچی جیسی عمرے دیکھو عقل کمال سی
اوس چھڑیاں ریتاں مٹیاں جل جلال سی

قوم پوری داناں ولی خیال سی
— وڈا موحد جگ پائیں

ایہہ آذر دا پتر ابراہیم پیارا ہے
پنچہ بھی پایا کیتا شاہ نے اشارا ہے

بتاں دا توڑ دتے خلیل سوہارا ہے
— پردے دا دورا چھڈے تائیں

تیرا سال دی عمر وچ حضرت اسماعیل دا قربان ہون واسطے تیار ہونا

چھٹیا سی سال دا بڈھرا حضرت خلیل سی
بچہ نہیں کوئی میرے مالک جلیل سی

رب اگے دعا کر داناں دلیل سی
— اک پتر دہینیک میرے تائیں

تاں ہاجرہ وچوں اللہ پتر عطا یا
جدا صاحب اللہ کتے پوچھا یا

اسماعیل اوہدا نام لگایا
— اچھے تن معینے عمر تائیں

جنت دیاں راہیاں وچہ قفقہ بیان ہے
 پڑھئے تے رویئے پکا ہندا ایمان ہے
 اوتھوں جا پڑھو جکیوں دل دادھیان ہے
 — درو قضیتہ اُنت تا میں

تیراں سال عمر ہوئی اسماعیل دی
 کراں قربانی پتر نیک اھیل دی
 سُفنے اک دیکھے ذات حضرت خلیل دی
 — اٹھیا فخرے چا میں چا میں

اٹھو سویرے پتر تا میں فرمایا
 ذبح میں کیستتا تینوں گلا کٹایا
 میں دیکھیا اے سُفنے وچہ میرا جایا
 — توں بھی کجھ دس میرے تا میں

بچے نے کیا حاضر میری جان آں
 صبر میں کرساں جکی چاہیا سبحان آں
 کرسٹو اونویں جیویں حکم رحمان آں
 — کردا بے صبری ہرگز تا میں

تاں اگلے دن حضرت کھنڈ ہا جبرہ تا میں
 نغلا کے وال واہ کے سُرمہ بھی پائیں
 بچے میرے لوں سوہنے کپڑے پہنا میں
 — اسال جاونا کسے سمن تا میں

اکوڑت والی کردی بچہ تیار آ
 تاں رب دے خلیل نے لئی چھری ہتھیار
 مکھڑا نوری چمکے کھڑی گلزار آ
 — ناے بغل نکالیا رستی تا میں

تہ کوہ دُور شہروں منی میدان آں
 آج حج نوں جاندا جتھے سارا جہان آں

راہ وچہرتن وار، ملیا شیطان آں

— روکدار یسا دوہاں تائیں

پہلاں ایہہ بے ایمان مائی کول گیا سی
ایتھے ہُسنے سی پھر دا باہر پال گیا سی

— پُتر کتھے نی جا کے او سنوں کیہا سی
— ملن گئے کسے دوست تائیں

کیئے بھولے توں کل کھلاریا
اوہ کرے گا ذبح او تھے جنگل وچکارا

— پُتر تیرے نوں نبی نے گیا باہر
— ہوش نہ کوئی تیرے تائیں

مائی نے کیہا دس وڈیا سیانیاں
کندا شیطان یوں ایہہ بھیت نہیں جانیاں

— کدے پُتر بھی مارے کوئی اٹھیاں کائیاں
— آیا سی خواب نبی تائیں

بیٹے نوں ذبح کروا ڈٹھا ایہہ خواب آ
تاں مائی شیطان تائیں دیندی جواب آ

— وحی آئی سمجھے کم خراب آ،
— نبی دا خواب جھوٹھا نائیں

سُفہ رسولان سَنَد وحی سبحان دی
میں لکھاں کلمے شکرے مائی فرماوندی

— جسے پُت میرا لیکے راضی ذات رحمان دی
— ایدوں کوئی درجہ اُچا نائیں

جسے لکھ پُت ہو مے رب منگے قربانیاں
توں ہیں شیطان کوئی پھریں کوا شیطانیاں

— دے دیواں سکے اوہدے ناموں گھانیاں
— دُور ہو ایستھوں چلا جائیں

کھا کے پھسکاراں اوتھوں نہٹھامنی نوں
 راہے آہلیا تاں رسولِ خدا نوں
 اکے خلیلا خواہاں تہجے نہ جاتوں
 — ایہہ خواب شیطانی شک تائیں

پڑھیا لاخول تاں پھیرب دے خلیل نے
 لعنتاں پائیاں ڈا ہڈا کیتا ذیل نے
 اوڑیوں جواب دتا اسماعیل نے
 — ہوون پھسکاراں تیرے تائیں

دوڑیوں بزرگ اسنوں پتھر پھیر مارے
 ظالماں مگروں لہہ جا اچھی پکار دے
 ہون دیہہ ذبح وچہ سچے دربار دے
 — مڑ کے ایہہ ویلا لہجے تائیں

دے جد پتھر چھپیا اگے نوں جا وندا
 تھوڑی جیہی دُور جا کے سامنے آ وندا
 اوڑیوں پیغمبر پھیر لعنتاں پا وندا
 — نس گیا اوڑیوں دسیا تائیں

ہور جاں دُور گئے دیندا دکھالیاں
 پڑھ کے لا حول حضرت کڈھیاں کالیاں
 پتھر پھیر مارے نالے اکھاں دکھالیاں
 — پھیراوس جرات ہوئی تائیں

ہُن پنچ گئے دوڑیوں منزل اُتے پاریا
 ہُن تیاریاں کم تیاریاں
 باپ پیارے بیٹھے تائیں پکاریا
 ہُن دیر نہ لگے ساڈے تائیں

ذبح ہوں توں پہلاں نکے جیسے بچے دیال ست وصیتاں

جاں ہوئی تیاری بچہ عرض سنا وندا
ست گلاں یاد میریاں رکھیوالا وندا
نڑنویں سالان دا بابا اگوں فرما وندا
— چھیتی دسٹیں نہ دیر لائیں

پہلی وصیت اسماعیل فرمائی
چھری نوں تیز کر کوو خلیس الکی
تیس کمزور متاں وڈھے نہ کائی
— ہووے تکلیف میرے تائیں

دوسرا بھنوں لتا باہاں بھی میریاں
ذبح دے ویلے تڑفاں چار چو فیریاں
خون نہ پئے جائے اُپر چادران تیریاں
— ہوواں بے ادباں وچوں تائیں

تیسری وصیت تو ہاڈی عمر وڈیری آ
تو ہاڈے ستھیں ہُن موت آونی میری آ
صبر کما یو رکھیو وڈی دلیری آ
— صبر بفسیر چارہ تائیں

چوتھی وصیت حضرت بھل نہ ہاونا
میرا سلام میری ماں نوں پوچا ونا
آن کے چھیتی ٹر چلتیا پرا ہونا
— خدمت دا موقع ملیا تائیں

پچویش وصیت حضرت کرم کما ویو
 مہر کماوے اسیرہ نصیحت فرماویو
 لہو بھنا گڑ تہ میری ماں نون پو چا ویو
 — مُڑ کے میں آوناں ناہیں

چھوٹاں جو میرے ہانی میرے نال کھیلدے
 ساڈے گھر آون نہ من پیلدے پیلدے
 پھروے سال کٹھے چوہن پھل رو پیلدے
 — اگ لگے گی اتاں تاہیں

سٹواں بے جتہ پکھے کتھے گویا
 جو تیتھوں تے تیتھوں چنگار کھے گاسایا
 آکھیو میں ہاں اوہدے کول چھڈ آیا
 — کوئی تکلیف آوے ناہیں

سُن کے وصیتاں نبی پکڑ گرا لیا
 اکھیاں میٹیاں تے چھرا چلایا
 لتاں باہاں بٹھ مستھے بھرنے لٹا لیا
 — اللہ اکبر کیسا چاہیں چاہیں

چھری توں پہلاں ہی رکھے جبریل نوں
 برج نال ہیٹھوں کدھیں اسماعیل نوں
 ایہے جاہ دُنبرہ جلدی پینج خلیل نوں
 — دُنبرے نوں پاوے اوہدے تھائیں

ہل گئی چھری مارے خون شرارے
 شکر خدا دا اللہ لایا کنارے
 اکھیں میٹیں الحمد خلیل پکارے
 — سُفنے نوں پورا کیستتا تہیں

جاں کھولیاں اکھیاں نقشہ ہو ردسایا
 ذبح ہے دُنبرہ اسماعیل بچایا

قبول نہیں کیستار ب دل گھبرایا — تاں کیستا اعلان اللہ سامنے

میرے خلیلاتوں چھڈی کسرنہ کافی
 ذبح دے اُتے طاقت پوری توں لائی
 بچے تیرے بھی سھری کر کے دکھائی
 — دھون بلائی ذرہ نائیں

ایہ میری آمرضی تیرا بچہ بچا لیا
 ذبح عظیم اوہدی تھاں تے کوہایا
 ایسے بچے بھی ہندے جگنوں کھایا
 — دیندے ہاں نیکی نیکاں تائیں

حضرت محمد رسول اللہ صلعم دا بچپن

اللہ تعالیٰ نے آپ دی زبان تے کن جھوٹھ تھیں بچاے

نودس سال عمر نبی حیاں پا وندا
 مُنڈیاں دے نال مال چارن نوں جا وندا
 اُمت دے واگی نوں رب جاپچ سکھا وندا
 — بکریاں توں شروع کیتا تائیں

سرد فرماون مُنڈے بہت شیطان سی
 بکریاں چارن گاون گندی زبان سی
 پھیر جھوٹھیاں ہاتاں دن ایو دھیان سی
 — پتھ دی بخت کوئی نائیں!

رات نوں مکیوں باسرمال بہا وندا
 اک مُنڈے نوں روٹیاں خاطر کھلا وندا

زُتے ہوئے نوٹ اہڈی پکی پکاوندے — سبھناں دے گھروں روٹی لیا میں

چنے ایالی سبھناں دے گھر جاوے — روٹیاں کٹھیاں کر کے اک نتھاں مکاوے
ابو جہل کافر دی پھیر بیٹھک وچر جاوے — گاوند ای لونڈی سنے چائیں

یاد کریندا گیت خوب پکا وندا — آکے پھر منڈیاں نوں گیت سنا وندا
ہیراک سُن کے یاد کر داتے گا وندا — ایہہ اینویں رواج پکا پائیں

جے تاجراں دا پتہ لگے شام تھیں آئے — روٹی والے نوں اُدوں اکھیا جائے
بیٹھکوں سُئیں جو اوہ ناول لیا ئے — پھیر آن کے سناویں ساڈے تائیں

شہر وچ ویاہ وڈے گھر کسے آیا — کنجریاں گا وں دا اعلان کرایا
ساتھیاں نے او دن شہر مینوں گھلایا — اج واری تیری اے شک تائیں

روٹیاں لیاویں نالے گون بھی سُننے ایں — چنگے چنگے چوندے چوندے ہوش نال چننے ایں
اساں عقل دے لیڑے وچر پانکے پُننے ایں — ہوش دے نال جا میں آئیں

حضرت فرما وں جاں میں شہر نوں آیا — اک پتھر دے ول اُنکلی کر کے فرمایا
میں ایں پھرتے بہہ کے ساہ کڈھایا — بیٹھا بھی رہیسا دیر تائیں

ایا ہنگلاٹ ربوں لہاں میں پے گیا
دوسرا ساتھی آکے روٹیاں لے گیا
لنگھ گئی رات اوتھے ستا ای زوہ گیا
— تینوں گھلو ندے مرط کے نائیں

دنے میں واپس گیا ہوئی لڑائی
چھکاتوں راگ سُنیا کیتی کمائی
چنگی توں سانوں آکے روٹی کھوائی
— تینوں گھلو ندے مرط کے نائیں

بھل گیا چیتا کدی پھیر گھلاوندے
پڑھدے نے قصے ناری ناول سافندے
آگئے تاجر پئے باتاں نے پاوندے
— روٹیاں لے کے سُن کے آئیں

حضرت فرماون آہ پتھر یار ہمارا
آگئی نمیند ر میرا چلے نہ چہارا
میں ایس تے آکے بیٹھا پھیر دوبارہ
— اللہ جھوٹوں بچا یا میرے تائیں

نہ کناں نے سُنیا تے نہ جیبتھیں بولیا
نبی ساڈے دا بچپن اللہ نے تولیا
اللہ بچائے نبی دنتر اکھولیا
— اُتریا پورا گھٹیا نائیں

ایہہ رب دے نبی ایہنا ندی شان اچیری آ
نیکیاں دے پتلے چند نیکیاں گھیری آ
صحاباں دے بچے دستاں کیڈی دلیری آ
— جنت دیوے نے اللہ سائیں

اصحابِ دی اولاد کی تربیت

چھوٹے ہونڈے پہلا کلمہ پڑھاوندے
 معنے سکھاوندے تے پکا کلاوندے
 زہدہ چھڈیں ایہو سبق پڑھاوندے
 — شرک دی بات بولیں ناہیں

پڑھ پڑھ آیتاں دسں پاک قرآن چوں
 یاد کراون آیتاں اپنی زبان چوں
 کمرن مہیتے نیرے دُورس مکان چوں
 — مسجد وچہ رونق بالائے تائیں

دس سال مُنڈے تائیں گُٹنا مارنا
 پڑھنی سکھونی نالے پیار بچکارنا
 چھڈن نماز دینی ناہیں!
 — چھڈن نماز دینی ناہیں!

پھیر نکلیاں بچتیاں تائیں روزے رکھاوندے
 بھکھتے جے روون بچوں چُپ کراوندے
 نیکی دی عادت پونی نیک بناوندے
 ایہہ ماپیاں دے ذمے شک ناہیں

روزے دے متعلق مائی اربع بن معوذہ اربیان

دسہ بخاری ایہہ روایت آئی
 مائی اربع جو معوذہ دی حسابی

آکھے محترم ٹوں ٹوں نبی اکھی — دسیا عاشورہ روزہ چائیں

اسیں سب لوگ سویں سندر روزہ ل رکھدے
بچے اُساڈے روزہ رکھدے تنکدے — بعد دوپہر روون ڈھائیں

بُھکھ پیاس اوہناں تائیں ستاوندی
کھڈونے بناوندی تے بال رچاوندی — توڑن نہ دیواں روزے تائیں

شام تک اُج بیج لا کے لنگھاوندے
نیکی سکھاوندے تے نیکی کراوندے — کھلدا روزہ بالاں تائیں رچاوندے

اک مقدمہ تے عمر و ا فیصلہ

وچہ بخاری اک واقعہ آوندا
پیتی شراب اک بندہ دسیاونددا — جاں عمر خلیفہ بیسی حکم چلاونددا

پھر کے سپاہیاں کول عمر چچا یا سی
گج کے شیر رب دے اکھ سنایا سی — لگا دربار حضرت غصے وچہ آیا سی

— اوئے شرم نہ آئی تیرے تائیں

بچے بھی ساڈے پئے لٹدے خزمیناں
 بے نصیباً ایہہ رمضان مہینہ ایس
 — رمضان دا لحاظ کیتا نامیں
 کھدے رزے تے توں کیڈا کمینہ ایس

وٹ وٹ کے مارن نہ لحاظ گزارے
 خلیفہ جی اسی دے اوس لوں مارے
 — وٹن مدینے دینا نامیں
 کڈھ دتا شہروں طرف شام دربارے

حضرت عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا دا بچپن دا قلم

چھ سال عمر ہدوں نبی نوں نکامی
 نوں سال عمر ہوئی گھر وچہ آئی
 اٹھاراں سالوں دی عمر پے گئی جدائی
 — دتا رنڈیاں اللہ سائیں

سال پنجتالی پھیر رنڈیاں گزاریا
 دین دی خدمت دن رات دی کاریا
 جگرے مکائے پھیر صحاباں دے پیاریا
 — دھن دھن علم مائی تائیں

بانی سؤدس حدیث یاد پیاری
 جو نبی تھیں سنی یاد رکھی اوہ ساری
 حافظہ تے شوق دتا ذات غفاری
 — رحمت برساتی اللہ سائیں

حافظہ

وچہ بخاری دے روایت آوندی   اپنی زبانی مائی آپ فرماوندی
میں نکئی جیہی کھیڈال پاس نبی سناوندی   چیتا ہے اہے میرے تائیں

ست ساڈھے ست عمر آکھیامائی   سورۃ القمر ایہہ آیت جدائی
ادھی وَاَمْرٍ وَّحِیۡہِ اَکْہِ اَکْہِ   بھلیا چیتا مینوں تائیں

کرو خیال ہن شوق تے دھیان دا   مائی جی اُتے کیڈا فضل رحمان دا
اُتتاں دیاں اُتتاں شوق یاد کراوندا   دین پیارا بالاں تائیں سے

حضرت عمیر مولیٰ ابی اللحم دا شوق جہاد

اَبُو دَاوُد اَک روایت سُنائی   عمیر غلام ابی اللحم دا بھائی
عمر چھوٹیری اُتے شوق لڑائی   عرض کریندا سرور تائیں

میں خیر دی جنگ وچہ جانا چاہوندا   ابی اللحم تائیں جا سفارشش لیاوندا

بھرتی کراؤ ینوں عرضاں سناوندا — پد پسخ گئے خدمت سرور تائیں

ابو اللحم آکھے حضرت میرا غلام ہے — نکا جیہا بچہ شوق جنگ دا خام ہے
نئے چلو نال رورو کردا سلام ہے — کیتی سفارشس نبی تائیں

بچے نکھے دا شوق دیکھ جہا ددا — دتی اجازت بھریا بھانڈا مراد ددا
اک ہو بھی رتہ تلوار دی داد ددا — سرور عطائی اوہدے تائیں

تسے نوں تنگ کر کے گل وچہ پائی — قدسی چھوٹا میچوں وڈی دسیائی
اوہ گھٹدی اوے دیکھ ہسے لوکائی — شاہا مجاہد اتیرے تائیں

ہو گیا خیر فتح فضل الہی — غنیمت تمام نبی ہتھیں ونڈائی
تھوڑا جیہا حصہ ملیا ایہوں بھی بھائی — سرور کولوں کچھ دتا اسدے تائیں

پتہ سی سارا میں نے بال نادان آں
نلے غلام دوجے ہتھ وچہ جان آں
حصہ نہیں پر شہادت دھیان آں
— ایہہ دینی محبت شک تائیں

عمیر بن ابی وقاص شوقِ جہاد تے شوقِ شہادت

دچہ اصابہ راوی ذکر لیا وندا
سعد دا بھائی جو عمیر سدا وندا
ابن وقاص دا ایہہ پُت فرما وندا
— جنگ بدر دا شوق روہاں تائیں

سعد جوان اُس تے ہانا ضروری
لشکر تیار کر کے آئے حضور سی
لگیا عمیر بچھے مُنہ اُتے نور سی
— تاں سعد نے کیا اُس دے تائیں

توں کتھے پھر تائیں ایتھے چھپدا چھپا وندا
کردا سرگوشی بھائی عرض سنا وندا
سرد نہ موڑن مینوں ڈر ہے اوندنا
— متے آکھن توں بکا ایں جانا تائیں

تے شوق ہے میرے تائیں ٹاہڈا ای جنگ دا
ہوواں شہید دل رب توں منگدا
سامنے نہ ہوواں نبی پاک توں سنگدا
— موڑ نہ دیون میرے تائیں

جاں سرد دے پیش ہوئی فوجی قطاری
اوہ نکا جیہا وچہ کھلاڈ ٹھا سرکاری
پھر کے باہوں سرد کڈھیا باہر سی
— توں جنگ وچہ جان جو گانا تائیں

جاں بلیا جواب ردوں چانگراں ماریاں
رلاں پیاد یوسے کرے گریہ زاریاں

رب دے جیسا آساں تمکیاں ساریاں — گھرنوں میں جاوےں جو گانا میں

جہاں سرورنوں پتہ نگار حمت فرماندے — خیرنوں جان دی اجازت عطاوندے
ہن دونوں بھرانہاں پھلے سماوندے — نالے تیار چائیں چائیں

غمیر دی آس پوری ہو گئی پیاریا — دوجی سی آس جاواں او تھے اسی ماریا
ایہ بھی تاں فضل اللہ پاک گزاریا — ملی شہادت او سے تائیں

پچھیاں نول جہاد و اشوق

اُحدی خاطر ہو یاں لشکر تیاریاں — باہر میدان وچہ صفاں کھل پیاریاں
آن کے نظراں جدوں سرورنے ماریاں — بالال دا انت کوئی تائیں!

سرورفسر مایا بال کوئی نہیں جاوےں — آساں کافراں کولوں تائیں بچے مر او نے
اوہ بندے جاوےں جیہناں کافر مکاوےں — بچیاں دی لوڑ او تھے تائیں

عمر بن دا بیٹا عبد اللہ بھی موڑیا — زید بن ثابت تائیں فوجوں وچھوڑیا
اسامہ بن زید زید رقم دا توڑیا — براء بن عازب جاوےں تائیں

عمر بن حزماتے اُسیدانہ مباتوں
 ابو سید حسدری مُرٹا جا بھراتوں
 اوس دیا پتا واگ پچپاں پرتاوں
 — نکلیاں دی لوڑ اوتھے تائیں

سُمرہ نہ جاوے پُرت جذب پیارِ دوا
 موڑ دتے سارے حکم نبی سوا لے دوا
 رافع خدیج داصحابی ہمارے دوا
 — ماللاں داکم اوتھے تائیں

خدیج تاں عاجز ہو کے عرضا سناؤندا
 ایہدا نشانہ کدے خطا نہیں جاؤندا
 پُتر میرا رافع تیر چلا وندا
 — ایہنوں نہ موڑ و سرور سائیں

رافع بھی اُتچا ہو ہو دیو سے دکھا لیاں
 تاں سرور نے ایہک دلوں دغاں ہٹا لیاں
 میں وڈا معلوم ہوواں اندر پالیاں
 — بل گئی اجازت رافع تائیں

تاں سمرہ بن جذب کمندا متریکہ باب نفل
 مینوں اجازت بخش دھکاں سر اپنوں
 سرہ بن سان جلکے اکھتوں آپ توں
 — میں رافع توں تگر طاشک تائیں

سمرہ نے کیہا حضرت سمرہ بن دلیر آ
 جہاں حضرت گھلائے سچ مچ سمرہ نے گیرا
 ایہہ کشتی وچہ رافع نالوں بکری شیر آ
 — ڈھالیا حضرت رافع تائیں

ہسن حضور نالے دیتاں اجازتاں
 نیکی ول بھجناں نیکاں پچیاں عادتاں

ہوڑا اُتے بھی ہو گئیاں نے رحمتاں — نال رلا لیے سرور تائیں

مارو دھیان بچے سارے نے جانڈے موت نال کھیڈن جانا وچہ میدان دے
پرتنگ دی موت نول اوہ جنت جانڈے — موت نول سدھے جاو ن تائیں

ابوسع ذکوان بن عبد القیس دی قربانی

فوج دی دیکھ بھال کیتی سرکار نے اپنی اپنی تتائیں سارے تیار نے
بہت کویلا کم ہوڑا سوار نے — ختم کیتو نے قصے تائیں

پے گئی رات ہن ڈیرا جمایا بندیاں پنجاباں تائیں سرور فرمایا
تساں فوج دا پھرہ دینا فرض لگایا مگروں پھیر آکھن بھناں تائیں

میرے تبنوتے کون پھرہ ادا دے گا مینوں سو آ کے رات جاگ لنگھاویگا
اٹھیا اک بندہ حضرت عاجز آوے گا — تاں پچھیا نام سرور سائیں

اوں اٹھیا اوں حضرت نام ذکوان آں بیٹھ جاکھم کیستانی سلطان آں
پھرنسرمایا کون ایسا جوان آں — جو کرے حفاظت میرے تائیں

تاں اٹھیا اک بندہ اکھے حاضر غلام جی
 نبی فرمایا بچہ تیرا کی نام جی
 ابو سبوح کہندا میرا نام امام جی
 بیٹھ جا کیسا سرور سائیں

پھر فرمایا میری راکھی کون کرے گا
 جے آوے کوئی دشمن نال اس دے لڑیگی
 بیٹھ بچائے اتے آپ اوہ مرینگا
 اٹھیا اک اکھے میں ہاں چائیں

حضرت فرمایا اپنا نام بتا ونا
 ابن عبد القیس اوس کیتا سنا ونا
 بیٹھ جاتوں بھی ذرا ٹھیر کے آ ونا
 ہنسی ہنھیرا دور تا میں!

تھوڑی جہی دیر گزری آؤ فرمایا
 رتنال بندیاں نول و اج مار بلایا
 اک بندہ جلدی نال سامنے آیا
 دوسرے دو کیوں آئے تائیں

دو جے دو ساتھی کتھے حضرت فرمایا
 کیتی دعانا لے شاہش فرمایا
 تنے واری میں ای ہنساں عرض سنایا
 کردار ہنساں راکھی رات تائیں

آد کھاں و ہا بیا ایس شرماں کھائیے
 صریح حکم آگے سو سو غڈر بنا ویئے
 ہوئے آن تے ڈب کے مر جا ویئے
 جان دا بھی خطرہ کوئی تائیں

نہ شوق تو حید تے نہ شوق نسا دا
 نہ روزے دا شوق نہ حج نیاز دا

ذیقین رسل ذ کتاب قرآن دا — سینے تے ہتھ ہدے جا میں

عولے دیکھ نیکاں مسلماناں دے کپڈے کپڈے دل نالے بچے نادان دے
 این کھا کھا رجنے ہاں انگ جیواناں دے — عمل دا شوق کوئی نا میں

معاذین عمرو بن جموع تے معاذین حارث

دامیدان بدر وچہ کارنامہ

عبدالرحمن آکھے عوف دا جایا بدر میدان صفت پہلی میں آیا
 بچے تے کھتے نال غور تکایا — ہوئی تسلی میسری نا میں

بچے ول ڈٹھا اک چھوٹا جیسا بال سی کھتے بھی ہال کھڑا چورے دے نال سی
 مینوں آئی کوڑتن دیکھ ابر حال سی — ایہہ بچے کی لبتن ایہنیں جا میں

بچے کھتے جے ہندے پور جوان آں لور دے ویلے بل جاندا تران آں
 میرے پاسے کمزور ہوئی طبع حیران آں — اے سوچ میں اگے کیتی نا میں

بچے پاسے والا مینوں بڑھلکے آکھدا چاچا جی پتہ ای ابو جہل بیباک دا

سُنیں جاں گلِ تاں میں اوہ بے رُخِ حجاکدا
کی کونسا ایں ابو جہلِ تاہیں

اوہ آکھے میں سُنیاں پاسوں ڈانگراں بالیاں
ابو جہلِ نبیِ تائیں کدھدا اے گالیاں
میں سُن کے دل اندر قساں نے کھالئیاں
جے اللہ دکھاوے ظالمِ تائیں

وکھاویں جے مینوں چاچا دیکھ کی بند اے
یا اوہ یا میں مزہ آجاوے رنِ دالے
ماراں یا مراں مل لہو دے کن دالے
میں ہو یا حیرانِ سُن دے سائیں

اے اوہ نہ ہیٹا دوجا مینوں پچھا وندا
چاچا جی کدھرا ابو جہلِ دسیا وندا
اے میں دوجے سال پچھنا چا ہوندا
دسیا ابو جہلِ میرے تائیں

دور

میں دسیا اوہناں نوں اوہ جو گھوڑے تے جاوے
صفاں بناوے اُتے باہاں بلاوے
اوہ ایڈھروں جو جاوے پچھاں تکاوے
اوہو جے کافر شک تائیں

اوہناں سُنیا پچھا تا بھ لئیاں جے تاریاں
باز جیوں پیندا پر چڑیاں نکاریاں
جوڑے کندھے پوئے نچے مارا ڈاریاں
اوہ گئے اوہ گئے دستے تائیں

معاذ بنِ عمر داپنے موبوں بتا وندا
میں لوکاں کولوں سُنیا کافر مار یا نہ جا وندا
سختِ حفاظت ہے اوہ اپنی کرا وندا
میں ماراں گا اوس نوں دلوں چائیں

ابوہل گھوڑے نے ایسہ پیدل چلے
اوہ صفال بنا کے ایسہ بھی پہنچ گئے تارے
بندھے وچہ وچے ڈر خوف اتارے
— ماری تلوار گھوڑے تائیں!

تت

گھوڑے دی لٹ فڈی ایسہ دی تلوار ہے
کافر دی لت وڈی دوجے سردار ہے
ڈگ پئے دونوں اسواری اسوار ہے
— اڑنگدا کافر اوہ نہیں جائیں

اونے پھرو آیا نیاں نے مینوں مکاوتا
بچیاں نے دوجا حملہ فوراً کراوتا
وارتے وار کیتے چپ کراوتا
— آن پئے کافر دا ہودائیں

تظ

عکرمہ دیکھے دُوروں تھکا دوارا کے
آپیا شیر وانگوں گج کے دھا کے
ماری تلوار ڈولائے گئی لآہ کے
— معاذ بن عمرو او بھے سائیں

کچھ پنج گئی کھل بانہہ لمکدی لشکری
بھجن لگے تے جا جالتاں نوں انکدی
اوس مگر کچھے پالئی تاں بھی رطری جھٹکدی
— پیر سیٹھ دیوے ہنتھ تائیں

پکھ کے مو ہڈا شیر بانہہ نوں توڑ دا
توڑ کے بھو آں کے ماری نال نہیں چھوڑ دا
کھتے ہنتھ لڑیا بیٹری کفر دی بوڑ دا
— جنت پوچاٹے اللہ سائیں

یاراں سال ابو سعید خدری باوجود حاجتمند ہونے کے سوال نہیں کرنا

وچہ اصحابہ استیعاب دے آوندہ
ابو سعید خدری آپ فرماوندہ
میں اُحد و چہ پیش سرور عالم دے آوندہ
— عمر سی چھوٹی رکھیا ناہیں

باپ میرے بھی حضرت نوں عرض سُنایا
بڈاں پیراں دا کھلا لڑکا بستایا
تاں مینوں نبی نے بار بار نکایا
— عمر چھوٹی جی جاوے ناہیں

میں چلا گیا گھر باپ گیا جہاد نوں
ہو یا شہید پا گیا اپنی مراد نوں
میں رہیا یتیم و کبھیاں گھر برباد نوں
— ہتھ پتے ساڈے کچھ ناہیں

فایاں تک نفرت آئی میں سرور کول آیا
کراں سوال ایہہ ارادہ بسنا یا
لوکاں نوں دین کرن مینوں بھی سایا
— میں آگیا سدھے ساہویں راہیں

جاں حضرت نے مینوں ڈٹھا و عظ فرماوندے
جو مہنگدے پاک بازی اللہ عطاوندے
جو مہنگے غنا دیندا ساہیں
— جو مہنگے غنا دیندا ساہیں

میں سنی جد و عظ دل بھر گیا میرا
سوال نہ کیتا گیا اینویں ہی پھیرا

بڑے غالی آگیا کر لیا جیرا — کدے بھی سوال کیستائیں

پاک بازی تے صبر رب توں منگیا   غنا بھی منگیا نہ رب توں سنگیا
سب کجہ خدا نے دتا رتبہ بھی رنگیا   — پاک سبحان اللہ سائیں

مولوی مسلماناں ویجھئے پیاریا   عام نصیحت کیتی بنی نے سوہاریا
پتے نے جاتا سرور مینوں فرما رہیا   — میں کرنا سوال ہرگز نائیں

توں زندگی اندر منگن کسب بنایا   میرا حق ہے لوکاں اُتے کولوں ٹکالیا
بُنگ بُنگ کے ظاہر لے مک نول کھالیا   — صبر نہ آوے تیرے نائیں

مٹکریاں کرن لوک گلاں بناوندے   دیکھن جاں مینوں منہ پرہاں پھراوندے
اللہ ای خیر کرے مولوی آوندے   — سانوں ایہہ جھڈ دے نائیں

توں سگوں سر چڑھیوں اکھیں منہ مڑیا   اودن دا حلوہ پوڑی وچھے میں چھوڑیا
انگنی سی موڑ مینوں کاہل سی کوہڑیا   — سگوں لسی بھی پیاویں میرے تائیں

اودے جیراں دا ہڑی والا ہے منگدا   حلوہ تے پوڑیاں لیا وے مولوی توں سنگدا
لاہ وارے جانیئے کیہڑے ڈھنگاں تھیں ہنگدا   — نس گئی شرم دُور تائیں

تیراں سالہ بچے حضرت سلمہ بن اکوع دی بہادری

غابہ چرانہ جتھے اُوٹھ چراوندے
 پہنچ کوہ مرغیوں دُور لوک بتاؤندے
 نرھٹے اُوٹھ چرن اوتھے ہی جاوندے
 پھر دا چروال دُور تامل

گھوڑیاں تے چڑھکے کجھ کافر اُنے نے
 قتل چروال کر کے اُوٹھ بھلائے
 سلمہ بن اکوع صبح وقت تکانے نے
 اسیں بھی جانا سی غابہ تامل

تیراں کو سال عمر بال نادان آں
 نشانے دا دھنی ہتھ تیر کمان آں
 دوڑن دا ستھرا جانے سارا جمان آں
 بیسی مشور دُور تامل

گھوڑے مگر جتھے پھڑکے سیا وندا
 جے گھوڑا تے مگر امیر نہ پلا پھڑا وندا
 تیر نشانوں کدے خطا نہ جا وندا
 این دیکھ لے ڈاکو جانے تامل

چڑھ کے پہاڑ کر کے منہ دینے نوں
 نٹ کے لے گئے ڈاکو نبی نیگینے نوں
 نار دا کوک پھڑیو کافر کینے نوں
 چروال بھی ماریا نے تھائیں

مار کے واج پچھے ڈاکو آندے بھتیا
 جانا نہ پاوے وانگ شردے گجتیا

رہے اور بنے دوسرے اور بنائیں

تیر برسائے اتنے کم سی بھیجا

گھوڑیاں مہین ہر کوئی گھوڑا بھہا گیا
— پر آگئی امداد اوہناں تائیں

اوہناں نے جاتا پچھوں شکر آگیا
چھڈ گئے اوٹھ اللہ دا چبسا گیا

سڈیاں راہے اوہناں وڈیاں بہادران
— مُڑ کے مٹکا ون پچھاں نائیں

برچھے تریہہ اتے تریہہ سی چادران
ایہ لٹ دامال رلیسا عاشقان صبراں

گھیر دے مینوں کر کے دل دی تسلّا آ
— اوہ دیکھ دے لہ گئے اوہیں جا

لگ گیا پتہ اوہناں منڈا اکلا آ
میں چڑھیا پہاڑ ڈاکو ماریا ہلہ آ

نام کی تیرا دوروں اکھ سناوندے
— جیویں کوئی کر دائے صلاحیں

اوہ بھی اک ستے اتے جبل دے آوندے
میں سلمہ بن اکوع آکھیا چپ کر جاوندے

جے مارن ارادہ مینوں بیکھ لو مار کے
— جان نہ دیواں تساں تائیں!

تکھے جیہے دیکھن تاں میں آکھیا لکار کے
میں مہا آج چھڈوں سینے تساند تھار کے

بنی محمد حق دے کے گھلایا اے
— جان نہ دیساں اوس تائیں!

مینوں قسم خدا دی جس نے کرم کمایا اے
آج جیہڑا بھی میری چپ بیٹھ آیا اے

جے بھجو گئے میرے مگر ڈاہ نہ دواں گگا
 جے اگے بھجاؤ گھوڑے میں مل پواں گگا
 مار مار کے تیر خبر تساں دی لواں گگا
 — جانے جہاں میرے تائیں

اصل دچھکلیں لاواں اوہناں کفاراں نوں
 نالے اڈیکاں اپنے مومناں یاراں نوں
 مار کے کوک آیا ساں مدنی بالاراں نوں
 — دس پئے دوروں میرے تائیں

آگئے مومن ہوئی ڈاہڈی لڑائی سی
 آخر شکست اوہناں کافراں پائی سی
 کئی میدان وچہ موئے سودائی سی
 — ساڈا اکو شہید شک تائیں

اوئے ساڈیو جو انوں ذرا کر بودھیاں جے
 ایہ تیراں سالوں دا بچہ مسلمان جے
 تیں پنجے چوں چوہا کدھ لونڈ تران جے
 — اوہ ڈاہ نہ دیوے تساں تائیں

بودیاں تے زور اتے داہڑیاں منائیاں
 سینے اندر اندر جاجا ویکھیاں مانیاں
 سیٹیاں نال اوہورا گنیاں گانیاں
 — ڈب کے مرجاؤ تھاؤں تھائیں

حضرت برآین عازبے حضرت عبدالشہ بن عمر اشوق شہنا

بددہی جنگ مسلمان کمزور نے
 نہ کول ہتھیار نہ اسواریاں جوڑنے

بن سونیراں بندے کرنا کی شونے — ہر شے دی لور فوج تائیں!

زرباں سی نوں اتے اٹھ تلواراں سی
ہڈاں دیاں اودھڑاں دیاں اراں سی —
سترسی اُوٹھ کچیاں پگیاں ہماراں سی
بندہ ہزاروں ودھ پائیں

سو گھوڑا ست سو اُوٹھ تھتھیاں اسواریاں
مٹ تھراں دے تے ہانڈیاں کراریاں
وابے تے طبل تریاں و جن شکاریاں
رتاں بھی نال گاؤن چائیں

نی دے لشکر وچہ لور جو ناں دی
خجرتے نیزے برچھے تیراں کماناں دی
کھاؤن پیوں دی تے تلواراں میناں دی
کوئی شے پوری دے تائیں

دیکھی جد فوج حشر کر دے دے تائیں
پیراں توں ننگے دید گتیاں تائیں
ایہہ ننگے نے اللہ ایہناں لیر عطائیں
بھکھے رجا دیں مولا سائیں

ایہہ کی حال فوج جلی میدان نوں
عبداللہ بن عمر ٹھہارکھ کے دھیان نوں
واری واری اُوٹھاں اتے سفر مکان نوں
براء بن عازب نال پائیں!

دوڑ جا پیئے شاید ایتھے ہی رکھن بے
قلعے ہوئے آئے منہ چونیاں بھکھن بے
دوسری تیسری منزل پائیں
دوسری تیسری منزل پائیں

سیرت النبی

بچے بچے آہے سفر تھکاتے اڈے ہوئے ہوش سرور پھیر پرتا دے
 مڑ جاؤ پچھا ہاں! ہ مدینے دے پادے — بھیاں دی لوڑاوتھے نائیں!

ماریں دھیان ذرا بچیاں دے جوش نوں جذبہ ایمانی نوں تے دین دی ہوش نوں
 اپنے نوںٹھے دے دیکھیں جوش خروش نوں — فلماں توں ہٹدا تیتھوں نائیں

زید بن ارقم دا جوش ایمان تے سولہ انظارہ تے
 عبد اللہ بن ابی دا ایمانی جذبہ

سن پنج ہجری اک جنگ پیاریا بنو مصطلق جس توں کہن سوہاریا
 جنگ سی بھارا اللہ فضل گزاریا — فتح عطائی ساڈے تائیں

رتوں دو بندے لڑ پئے مسلمان سی اک مہاجر اک انصاری جوان سی
 بھئی جیہی گلوں داہا ہو یا انجان سی — اللہ بچا دے مومن تائیں

انصاری نے چانگر ماری بھجو انصاریو پئے گیا مہاجر مینوں مدد گزار یو
 مہاجر بھی کھٹے ہو گئے جائیو نہ قاریو — آج فیصلہ ہووے ایسے جائیں

طالی تیار ہو گئی آپس وچہ بھائیاں دی
ہٹ ہٹا ہویا ستھہ ٹر پئی راہیاں دی

کچھ پئے گئے سیانے گوشش کیتی صفائیاندی
— چلے مدینے والے راہیں

عبداللہ ابی نون پتہ لگا لٹائی دا
انصاف نون کسے ایہہ بدلہ نیکی کماٹی دا

مہاجر جوں دے جوش داتے ہٹ ہٹائی دا
— ڈبکے مرد تھاؤں تھاؤں

ایہہ سی منافق بے ایمان پرانا!
دو دنیاں ہی طرفوں کچھ کھٹنا کھٹایا

ظاہر امومن وچوں کافر سیانا
— چوہدر کماوے دیر تائیں

اُکے انصار و تہاں کسل کو دایا،
اودہ بھگتے ننگے کٹھے کر کے ایتھے لایا

ایہوں ہی اپنے شہر نبی بلایا!
— سانوں بھی کھاوون دیندے تائیں

تہاں گھر مکان دتے اوتلیاں آیاں نون
اکاہر گئے مقابل کے لوڈ مز دسایاں نون

بیویاں طلاقاں دیلے رتاں گویاں نون
— اُجے بھی کڈھو ایناں تائیں

ذلیلان

نہاں کٹھے کرو چوہدریاں اھیلاں نون
پلو کھاں شہر سدھے بنھ دھیلاں نون

کر کے صلاح کڈھو ایناں ذلیلان نون
— نرت دی کلیس چچی تائیں

اک زبکا جیہا کچھ کھڑا اوسے دے پاس آ
اوسے دے پاس آ

کہند اُبی دابٹا وڈا خناس آ — جو کہند اذیل نبی تائیں

توں آپ ذیل تیرا باپ ذیل آ رب دا پیغمبر عزت والا اصل آ
تیری قوم بھی تینوں گنجانے رذیل آ — شرم نہ آوے تیرے تائیں

ایہ زید بن ارقم تیراں سال دا بال آ حُب نبی دی نالے آن کمال آ
جھلی نہ گئی ایسھوں نبی نون گال آ — دیوے جو اب ڈر یا تائیں

عبداللہ اُبی ہُن دل وچہ سوچ دا کھل
نبی نون نہ پتہ لگے ایہہ دل کھچدا — گل نون روکاں کھڑے رائیں

مُنڈے نون آکھے بس بجایا سیانیاں میں ہسے دی گل کیتی توں کیوں رنجانیاں
ایس دل دے ہاں مومن نون کی جانیاں — آگے نون گل نہ چھلائیں

پرزید نون غصہ پاس نبی دے آوندا گزریا حال سارا آکھ سناوندا
اوہ سب نون ذلیل آکھے فرق نہ پاوندا — دلوں ایساں دار تائیں

کول عمر سی چڑھیا غصہ قمار دا رب دے حبیب تائیں عرض گزاردا
حکم فرماؤ لاہواں سر مُرداردا — دلوں ایہہ صاف پاپی تائیں

گنداجمان واجمان توں لاہوینے
کے ویلے جوش چپکنا میں
پورا متانق ایدہ اینٹا مکا دینے
مرد نے منع کیستمبر کماوینے

سُن لیا سرد میری گل اوس کمی نوں
لگا بستان میرے تا میں
ہنس
کیا پتہ عبد اللہ اُبی نوں
اے دربارے درتے جھوٹھری سہی نوں

قسم اللہ دی نہ کوئی میری بے بنتی آ
لفظ کوئی بھیرا کیہا نامیں
قسم اللہ دی میں کوئی گل نہ کیتی آ
قسم اللہ دی نہ کوئی بھیرا ہی بنتی آ

کچھ بیٹھے انصاری او بنال بھی عرض سنایا
یا غور نال سنایا پورا نامیں
زبانے جوٹھتھس انوں آکھ سنایا
شاید چپہ آیا نا لفظ سمجھ نہیں آیا

اودھر آچپہ غور کرنا سرکار آ
مل گئی معانی گندے تا میں
ہم
جو جھوٹ نہ بولے قوم سدا سردار دا
نرکار نے عذر سُن کے کیتا اعتبار آ

تساں کھائے مویہا نبی حقانی دا
غیب نہ پیارے نبی تا میں
نیلوں چہ لگا اودھی شیطانی دا
محل بنایا جھوٹھا آکھ من مانی دا

گھر بیٹھاروے رب نوں عرضاں سناوند
نرکار یا زید باہر نہ آوند

مجلس نہ آوے گھر نماز ادا و ندا — اپنی سی شرم بچتے تائیں

تاں سورت منافعوں رب اُتار دیا
عبداللہ اُبی والے پڑھتے پاڑ دیا
ایہ بے ایمان جھوٹا جھوٹ کسب مکار دیا
— وچوں ایساں والا نائیں

جھوٹھیاں قسماں ایہناں ڈھالاں بنایاں
اللہ دے راہوں روکن بدیاں راہیاں
دلاں ایہناں تے مُراں رب نے لایاں
— نیکی نصیب ایہناں نائیں

لالاں گلاں

توں کھین تے ویرن سوہنے تھنوں بھاوندے
سوہنیاں کر کے دل بھراوندے
لکڑی رنگیل وانگوں تینوں دیاوندے
— وچوں گھن کھاہدے سد نائیں

جاں رب دے حبیب ساری سورت سنانی
پے گئی ٹھنڈ نیکاں مومناں بھائی
زید دی عزت سارے جگ ہولائی
— جو شرم داماں نکلے نائیں

زید نوں ستجا کیتا رب رحمان نے
دودھ گئی عزت اوہدی وچہ جہان نے
شائبش شائبش دیندے مسلمان نے
— زید اشائبش تیرے تائیں

عبداللہ اُبی دا اک پت عبداللہ سی
پکا ایساں دار مومن ان ملاسی
جددینہ قریب آیدل اُسا د ہلاسی
— ہتھ وچہ پھڑ دا تیغ تائیں

جر جبر دے قاتل تائیں حاکم بناوا گئے

لوہے انعام فضلوں سائیں

باہر دنیوں پکڑ تیخ کھلو گیا
گھن نہ دیوال اندر شہر دے ڈھو گیا

مراک دن دُوروں تازیا
تے نبی محبت تخت اُتے چائیں
— زندہ نہ چچ

پائے ایتھے تیری ذات ذلیل آ
نہیں تے قتل کر لیاں قسم رتِ جلیل آ

اُسوں پلاندیا
ساہنے نہ ہووے ایڈار کھ نائیں
— پیواں داوٹی دا کچھ

پیروں تعجب ایہہ تے ادب گزار سی
آج لگ گیا پتہ دلوں نبی دایا سی

عزت دار نبی پاک ^{مہو پینا} نگینہ بے
— جان دیو کہہرے پیر تائیں

ہار کے کہندا میں بے عزت کمینہ بے
اکھو تے چھڈ جاواں شہر مدینہ بے

حضرت عبداللہ بن نبیر رضی اللہ عنہ دی بے مثال بہاری

عبداللہ بن ابی سرح مصر دا امیر سی
نکلے میدان چائیں چائیں

لوی عیسائیاں کیتی جنگ تشیر سی
لڑ تیار ہوئی کثیر کشیر سی

دو لکھ آہرن ٹڈ فوج عیسائیاں دی

دو لکھ ہزار فوج مومناں بھائیاں دی

وچہ میدان لڑے وانگ قصائیاں دی — وڈھے نے اک ڈوبے تاہیں

مرزا قصائی جیونکر کرنے کس دے — وڈھی اون مومن اک دوسرے تے رُسدا
ایہہ مارنا سی میں تے توں پنے گیوں دھس دے — بڑا ہی جوشش ایناں نائیں

کئی دن جنگ ہو یا لڑے ٹکا کے — فیصلہ نہ ہو یا کوئی مک مکا کے
شاہ جرجیر آکھے فوج نوں سُنّا کے — اک سُنوا اعلان خاص سائیں

اُپتے کھلو کے ظالم اعلان کراوے — عبد اللہ بن ابی سرح نوں مارلیوے
بیٹی میری دے نال عقد کراوے — دس لکھ روپیہ دیواں چائیں

عیسائیاں جوش چڑھیا باہجہ شمار آ — سب دی زبان موتے ہر اک تیار آ
شاہ دا جوانی بنسا کیویں بکار آ — دس لاکھ روپیہ تھوڑا نائیں

ایدھر پے گیا فکر ہر اک مسلمان نوں — کر دے نے رکھی اپنے افسردی جان نوں
فکر مند چہرے سون بے حمان نوں — عبد اللہ زبیر بولے نائیں

فکر کیوں کر دے او ایہہ اعلان کرا دیہو — جو مارے جرجیر سہر لیاوے فرما دیہو
جرجیر دی لڑکی نال عقد کرا دیہو — دس لکھ انعام لوے چائیں

بے بنان علاقہ میں فتح کراواں گے
جرجیرے قاتل تاملی حکم بناوائے
سے بادشاہی سوہنا تخت بناوانگے
لوہے انعام نعلوں سائے

بندار یہاں جنگ کئی روز سوہاریا
عبداللہ زبیر اک دن دُوروں تاریا
جرجیر سیانی فوجاں پچھے سپاریا
بیٹھا ہے تخت اُتے چائیں

لوندیاں دو مور نکھہ مرتے بلاندیاں
گھٹ گھٹ شراب نالے اُسوں پلاندیا
موراں دے کھنباں سرچھاں بناندیاں
لاڈاں وچہ لیٹے خطرہ نائیں

ایہ دُوروں دی ہو کے کچھ شکر دے آوندا
آوے سچکیں ٹریا مٹک مٹکا وندا
اوہناں نے جاتا ہے سفیر کوئی آوندا
صلح داسو نہیاں ساڈے تائیں

ایہ گیا جاں نیڑے پایوانگ بگھیاڑ آ
مار تلوار اوہدا سیس اُتاریا
بھنڈا گرایا سر برچھے تے چاہڑیا
دُھن دُھن بانواں جندیاں تائیں

ایہ اسماء داپتر دوہتا شاہ صدیق دا
بھانجہ مالی عائشہ نیک طریق دا
نہے ماسٹر ایس بندے خلیق دا
شان گیا اسکا میں!
دل

حضرت عمرو بن سلمہ سیالوی عمر وچ قوم ادا امام

ابو داؤد صحیح بخاری وچ پہ آوندا
 عمرو بن سلمہ اپنا ذکر سنا وندا
 ساڈا رستے تے ڈیرہ جو مدینے لوں جاندا
 — لنگھدھلک ساڈے تھائیں

وڈکے میرا و ہناں باہیاں پچھاوندے
 کی گل مدینے لو کی عام کیوں جاوندے
 اوتھے نبی آجیہڑا اودہی گل کی بتاوندے
 — دسی جانیو جے ساڈے تائیں

سب لوں

جیہڑا مسافر مسلمان بن آوے
 اوہ نال محبت سب کجھ بتاوے
 آیتاں قرآنی سکھ آیا سناوے
 — میں کر لوں یا دا و ہناں تائیں

میں بزرگوں پچھاں مینوں دستے سناکے
 میں یاد بہتیرا کر لیا سوہن اپکا کے
 رہو اں پکوند اگھوٹا لاواں ملکا کے
 — جیہڑا سبھی سناں سبلاں تائیں

ہو گیا

مکہ جد فتح اسلام لکھاریا
 شیطان بھی بستر پوری لہد سدا ریا
 ہن ٹوے تے ٹولا آوے مدینے پیاریا
 — سکھن اسلام چائیں چائیں

باپ میرا سبھی چند بندے رلا کے
 مسلمان ہو یا کول سرور دے جا کے

ہم کو نے سالوں دیو امام بنا کے — حضرت فخر مایا او ہناں تائیں

ہنا قرآن جیہڑ اتساں متھیں ہاندا
 او ہنوں امام کر نوڈ سرور فرماوندا
 جہاں کیتی تلاش مینوں بہتاسی آوندا — کیتو نے اگے میرے تائیں

سنت ورھے عمر مینوں ڈا ہڈا ای چاسی
 نمازاں پڑھاواں تے جنازے آداسی
 ایہہ قرآن دی برکت ہو یا رتہ عطاسی — قرآنوں بغیر رتہ نائیں

حضرت عبدالقدین عباس رضی اللہ عنہ داپن

فتح الباری وچہ دیکھیں پیاریا
 حضرت عبداللہ اپنے مومنوں فرما ریہا
 میں کتے بندے پڑھیا قرآن سوہاریا — کچھو تفسیر میرے تائیں!

دس سال عمر میری حافظ قرآن میں
 نبی توں سکھیا تفسیر بیان میں
 ادھر سے اسی ڈیہا رہاں آن فان میں — اپنے گھر جی لگے تائیں!

مان مینونہ بیوی جگاں دے پیردی
 مومنناں دی ماں عابدہ رب قہریدی
 گناہاسی لگے عبداللہ امیردی — ماسی کول رہے چائیں چائیں

اک دن گئے استنجے خانے نبی پیارے
 واپس جہاں آئے لوٹا بھریا کنارے
 پچھیا پیغمبر ایہہ کیمدے نے کارے
 پانی پوہنچا یا میرے تائیں

کے اکھیار کھ گیا ابن عباس آ
 خدمت پیاری لگی نبی نوں، راس آ
 تاں دُعا فرمائی رکھ رب دی آس آ
 اللہ علم عطا دیں ابجد کتائیں

دیہی دی سمجھ دیوں قرآن کتاب دی
 اللہ افضل ہو یا رحمت جناب دی
 دُھر دھج کوئی نہ رہی تفسیر کباب دی
 پڑھو کتاباں و ڈیاں سائیں

عبداللہ فرماوے اک دن ماسی گھر آیا میں
 نغلاں وچ کھڑے حضرت صیان چا پایا میں
 حضرت دے پچھے کھڑیا وضو کر آیا میں
 سرور موٹا دیوں پھڑیا میرے تائیں

پہلے کے برابر کیتا قرأت سی حسابی
 اپنے دھیان ہو گئے نبی غفاری
 میں حقوڑا جیہا کھسکیا نیت دھاری
 فارغ جاں ہوئے سرور سائیں

میں تینوں دھڑو کے جد برابر کھلاریا
 توں پچھاں کیوں ہو یوں سرور عالم پکاریا
 تیس رب دے سول سچے عرض گزاریا
 برابر کھلوواں کیہڑے را میں

اُس دن پھر دعا کیتی پاک خدا توں
 دین دا علم فہم اس نوں عطا توں

علم نے عاقل ہوئے فضل کانوں — رتیاں نیک دماغ میں !

اپنے دماغ والی دائرہ اللہ فضل کما یا
تیرا سالانہ دارب مفسر بنایا —
علم قدر آن تے حدیث عطا یا
کے نوں علم آینا نامیں

دس یاراں سال احقر علم مہ حضرت عبداللہ بن عباس غلام

مگر مہ غلام عبداللہ عباس دا
قصہ سناوے رہنا عبداللہ سے پاس دا
چھوٹی جیسی عمر کم کار گھر خاص دا
صحیح بخاری نظر پائیں !

گھر سے کتوں جاں فراغتیاں پاواں میں
حضرت پڑھوں مینوں سستی دکھاواں میں
بچیاں نال کھیڈاں گلی وچہ جاواں میں
کھیڈتوں باز آواں نامیں

دوہن زون سدن میں کوئی عدد سنا دیاں
کوسے وچہ کھیڈن وچہ وقت گوا دیاں
چلیاں بازار سودالین بتا دیاں
حضرت نوں غصہ انت نامیں

س دن تان میریاں حضرت سنگل پاوندے
تس نامیں بھائی تیتھوں کم کراوندے
بہنہ دتا اندر نالے سبق پڑھاوندے
ہن کوئی شرارت چلے نامیں !

میں لگ پایا پڑھنے سے سنگل پیاریا کھولیا سینہ اللہ پانی وا لگوں جباریا
 دودھ وا لگوں پیتا پانی فضل غفار آ — حضرت نون خوشیاں اُنت نائیں

ایناں پھیر علم و تار ب دی ذات نے بحر الامتہ تے جبر الامت سوغات نے
 علم و النفع کُتیا اہل نجات نے — ہر اک نون علم بلدا نائیں

ایسے طالب علموں نوں اک نصیحت

طالب العلموں وقت ضائع نہ کرنا ہے رات دن کوشش کوشش وچہ ہی مرنا ہے
 بیٹھنا اک تھا میں مار کے دھرنا ہے — نعل نہ ہونا تھا میں تھا میں

چکھد نہ پھر ناریت رساں دیاں روٹیاں اک تھاں بہہ کھاؤ استاد داں دیاں سوٹیاں
 کئی پوندے فساد رہیں نیتاں کھوٹیاں — علم دا شوق کوئی نائیں

جیویں کالجاں دے پتے دیکھو کر دے شرارتاں استادوں نوں باہر ن چوک دیند کھارتاں
 تیس اوہناں نوں دیکھ لگے کرن جسارتاں — ایہہ گلاں چنگیاں نائیں

اوہ خیر توح ہزاراں کر دے گھراں نوں اُبار دے فیساں بھی بھر دے اتے کپڑے پاڑ دے

یعنی کتاباں خرچ دونا گزارے — بورڈنگ خرچ اُنت نائیں

تساں مُفت کتاباں آتے مُفت لباساں مُفت دا کھانا آتے اُستاد بھی پاس آ
 نہیں نہ کوئی منجی بستر خاص آ — تساں نوں شرارت جائز نائیں

بُھجال جے آون کٹو علم بنا لوو رکھی مستی جے ملے او ہوا سی کھالوو
 دُٹیاں پچھے نائیں سبق گوا آ لوو — وقت سمھالو اُکو نائیں!

زیدین ثابت رضی اللہ عنہ دا ذہن تے حافظہ

زیدین ثابت بچپہ بنو نختار دا چھ سال عمر مریا باپ ابرار دا،
 پنجویں سال ہجرت آونا ہویا سرکار دا — یاراں سالاں دی عمر پائیں

پابنگاں دیاں پابنگاں لوک سرور کول آوندے کردے زبیرتاں دعائیں منگاوندے
 کئی نئیاں پچیاں نوں نال لیاوندے — جی پاک کردے نئے دعائیں

مک بھی دربار آیا لوکاں بستلایا حضرت ایہہ بچپہ یتیم مندرمایا
 بارال سال عمر ذہن اس طرح پایا — کئی سورتاں یاد ایسدے تائیں

سُرور فرمایا کہ نیاں سورتاں پکائیاں
ستاراں میں یاد کیتیاں عرفناں سنانیاں
سنا کوئی سورۃ نظراں رحمت پائیاں
— پڑھیا میں سورۃ پاک تائیں

سُنی جد حضرت بڑے خوشی و چہ آوندے
قرأت دی میری نوں پسند فرماوندے
دُعائیں بھی کر دے نالے حکم فرماوندے
— میں اک گل دستان تیرے تائیں

عبرانی و چہ چٹیاں یہودی نے گھلے
اوہ سانون نہ آوے ایسں او دھہر تھلے
یہوداں توں نکھائیے ایسں محتاج ایگھلے
— توں سکھیں زبان عبرانی تائیں

میں پنڈراں دن لائے زبان عبرانی تے
سکھ لئی ساری چہا بڑ لئی زبان تے
لکھاں پڑھاں چٹیاں توک جیرانی تے
— کیڈا ذہن بچے تائیں

اک ہور حدیث سُرور پاک فرمایا
سریانی زبان دا خط کسے دا آیا
توں سکھ سریانی ایہہ بھی مینوں فرمایا
— میں لگتا سریانی علم تائیں

سارے اسی دن میرے لگے ستاراں
میں فاضل سریانی بولاں لکھاں و چاراں
بُن ہٹ گئی محتاجی اللہ لائیاں بہاراں
— یہوداں دی لوڑ رہی تائیں!

حضرت حسن بن علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ نے ہمیں یوحہ تیراں حدیثاں یاد رکھیاں

بھری سن تن تے مہینہ رمضان دا
فاطمہ نون اللہ اک لڑکا عطاوند
علی دے گھر فضل ہو یا رحمان دا
خوشی ہوئی سارے لوکاں تائیں

حسن پیارا نام رکھیا سرکار نے
ست سال عمر جدوں پائی ابرار نے
نبی دی گودی کھیڈے لگی بہار نے
فوت رسولؐ شک نائیں

سٹ سال عمر دیکھو بال نیسا نا
بزرگانے بھلے تانا نہ بانا
رکھے حدیثاں یاد اڈا سیانا
واہ واسجان اللہ سائیں

ابوالمحور نے اک دن حسن نون پکاریا
حضرت حسن نے آہوا ہو پیاریا
کوئی سرور دی گل نینوں یاد سو باریا
میں حضرت دے نال وال چائیں

کجورال واڈھیر لگا صدقے دا مال سی
تھو تھو کرا کے حضرت باہر نکال لئی
میں پھڑکے کجوراک منہ وچھڑال لئی
مینوں لنگھاون دتی نائیں

صدقہ زکوٰۃ باہا آساں نہیں کھاو نا
 اللہ حرام کیستا کیتا سناو نا
 مڑکے بھی دیکھیں مُنہ دے لاکے نہ لیاو نا
 —————
 مسند احمد نظر پائیں

وچہ مشکوٰۃ حضرت حسن فرماو نا
 رب دا بنی مینوں اکے عا سکھاو نا
 و تراں وچہ پڑھیں مینوں پکی کراو نا
 —————
 میں نال نہ چھڈاں و تراں تائیں

اک ہور حدیث مسند احمد وچہ آئی
 حسن فرماوے آکھیا نبی اکھی
 جو فجر نماز پڑھ کے بیٹھا رہے بھائی
 —————
 او سے جاگہ توں ہلے تائیں

پڑھدا رہے بیٹھا سورج بھلکدے تائیں
 قرآن دُرود ہور نیک دُعائیں
 دوزخوں بچاوے اللہ جنت پائیں
 —————
 حَسُنَا وے ساڈے تائیں

تیراں رواں تال حضرت حسن نوں یاد نے
 نانے توں سکھیاں ایس نیک اولاد نے
 ست سال عمر ماری جنتیں شاد نے
 —————
 چو ہدری جنت واسے پائیں

حضرت حسین بن علی واپس پین تے علم دی ٹوہ

بچہ پونے چھ سال عمر پیارے دی
 نبی دے پھل اُتے فاطمہ دے تارے دی

حدیث سناوے نانے پاک سوہا رسی — وچہ مشکوٰۃ نظر پائیں

اک دن رسول پاک مسلہ سُنایا مومن کسے نوں جبکہ دُکھ کوئی آیا
ادس صبر کما یا اللہ احب عطا یا — عورت یا مرد فرق تائیں

گزر جائے مّت آکھے نبی الہی یاد مصیبت پھیر مومن نوں لائی
إنا للہ پڑھدا اجر پاوے گا بھائی — جتنا وقت مصیبت دنا سا ئیر

اک ہو روایت شاہ حسین سناوے نانا پیارا ایہہ حدیث فرماوے
جو بیڑی جہاز چڑھ سفر نوں جاوے — منگے دُعا کتے تائیں

بِسْمِ اللّٰهِ مُحَمَّدٍ وَالِی پڑھ کے سنانی ڈبّے نہ بیڑا رکھی کرے اہی
اَمِنْ وَادْرِعِہ مَرُورِ عَالَمِ فرمائی — یاد حدیث بچّے تائیں!

آکھے ربیعہ اکدن میں کچھیا حسین توں نازے یاں گلاں یاد رکھیاں کُجھ بہن توں
میں چڑھیا الماری بچکے بھائی تے بھین توں — لبتھیاں کھجورال میرے تائیں

مَرُورِ دِیَسِنْدِیاں میں اوہ منہ وچہ پائی تھک تھک کہہ کے سر دُمنوں کدھائی
حرام حرام کہہ ساری سٹائی — پھیر کیتی نصیحت میرے تائیں

ایہہ مال زکوٰۃ پُتر سانوں حرام آں
لوکاں دے مال وی میل بدنام آں

صدقہ زکوٰۃ کھانا ساڈا نہ کام آں
مڑے کے زکوٰۃ کھاویں ناہیں

اک ہور روایت شاہ حسین سناوندے
مومن بندے دی ایہہ بھی خوبی بتلاوندے

رب دے جیب میرے تائیں فرمادے
بے کار کتاں وچہ پوے تائیں

اٹھ روایتاں حضرت حسین سنائیاں نے
پنج چھ سال عمر یاد رکھائیاں نے

جو مسند احمد نے ہور کتاں باں وچہ آئیاں نے
جنت پوچائے اللہ سائیں

محمد بن الربیع پنج سال دا بچہ اک حدیث سنونداے

وچہ آصا بہ ایہہ روایت پیاری ہے
اوہ اکھے میں ایہہ گل تائیں ساری ہے

محمد ربیع دا اک بچہ انصاری ہے
اگوں بھی بھلاواں ہرگز تائیں

اک دن رسول ساڈے گھر سن آئے
منہ میرے تے ماری ہا سے بنائے

ساڈے گھر وچہ کھو آ حضرت کرولی بھرائے
پنج سال بچہ عمر پائیں،

ایہہ بچی بچی عمرے کردے رہے بھلیائیاں
کسے یاد قرآن کے حدیثاں سنائیاں

اللہ جنت پوچھے جہناں تائیں

کے جنگ وچھ جا کے اوتھے جاناں گھنایاں

ہن گھردی تے آخری گل

چھوٹیاں ہونڈیاں نوں نواز پڑھاوینے
قرآن سکھائے بالاں تائیں

اسیں جے بچیاں توں نیکی سکھاوینے
جھوٹیاں باتاں پاپا نہ وقت گواوینے

چوہیاں چک چوہندراں رعبٹاں پاوندے
ایہہ گلاں چنگیاں تائیں

کتیاں بلیاں توں ایس ڈراوندے
اوہ آئی ملی جوٹھ موٹھ الاوندے

اپنے اللہ نوں کر لوں ناراض ناں
اللہ مار سکدا اے بندے تائیں

ایج ڈراؤ بچ چھڈیں مسازناں
نہیں تے ماریکا اللہ ہوویں بے نیازناں

حشر نوں سڑدے دوزخ سٹاے گا
کے دی چیز نہ چسرا ئیں

تھوٹھ نہ بولیں رب لغتاں پامے گا
جوڑی جے کرینے اللہ سنھہ کٹاوے گا

بدیوں ڈرائیو نیکی دستیو سوہاریو
مارنا منع کدھرے تائیں

بور نصیحتاں اینویں کر یو پیاریو
جے کرن گناہ بے شک جھڑکیو ماریو

اللہ داکٹر جس نے کرم کیا یا
روزے اٹھائیوں ایسے رسالہ نکلیا
وجہ اعتکاف لکھی افضل سو بایا
کرے قبول اللہ سائیں

مسلمانوں اس تھیں فائدہ پہنچا دے
پڑھن والے بالائے تائیں سنگ بنا دے
بچیاں تائیں پڑھایا بھی جا دے
فائدہ ہو دے گاشک تائیں

میں کا ہنوں ہن دساں میں مصام نہانا
قیصل آباد ضلع آتے پنڈ ستیانہ
تاندے جمعہ پڑھایاں عصرہ دہانا
اگے معلوم لوکاں تائیں

—————

باب دوم پچھے موتی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حمد باری تعالیٰ

تیری ذات مولا حمیداً غنیاً
 تیتھوں جو کوئی منگے توں کر دیں عنایت
 توں پُت دتا زکریا نوں بڈھے وارے
 آپے نام سوہنا توں یحییٰ نکایا
 ایسا پیارا بچہ جتنے کیہڑی مانی
 توں مریم صدیقہ کو آری نوں مولا
 جنن ویلے مریم سی بھگتی تہائی
 پچھ گودی چک آئی مریم جاں گھرنوں
 نیکان دئیے جائیے موسے جیسے بھینے
 توں مریم نوں کیہا نہ بولیں کسے سنگ

سمیعاً بصیراً نصیراً ولیاً
 نہ پرنے دُعَائِكَ رَبِّ شَفِیئاً
 کہ اذ نادى یتنوں نِدَاءَ حَفِیئاً
 نہیں ساری دنیا چے قبل سمیئا
 نبیئاً صبیئاً وکان تَقِیئاً
 دتاناں قدرت غلاماً زکیئاً
 دنا فضلوں رُطْباً جنیئاً سَریئاً
 پوری قوم پامیٹھی سگواں قضیئاً
 نی بی بی لقد جئتُ شیئاً قریئاً
 بلاواں گے فی المهد عیسیٰ صبیئا

اشارہ کی تمامانے تاں بولے سے
 میں بندہ خدا داتے کنت نبیاً
 میں صاحب کتاباں مبارک آں ہر تھاں
 نمازی سخی نلے نادمت حیناً
 ہے ماں پاک میری میں نیکی کراں گا
 نہیں ہاں ہرگز جبتاً شقیئاً
 سلامت ہاں جن نے دن موت دے بھی
 سلامت بھی ہاں یوم ابعث حیناً
 توں صمصام کر سجدت اُس خدا نوں
 جہدی شان عالی عظیمائاً

شان مومن

سر مومن دا وڈھ کے ڈگ سکا اے
 اے پر غیر خدا دے اگے جھکا نہیں
 بازی جان دی نقد لگا دیندا اے
 طاغوتان دے منہ اُتے تھکا نہیں
 کدے اگ وچہ حسبنا اللہ گوندا رہیا
 دھون پُت دی تے چھریاں چلونداریہا
 جیویں جیویں آ زمانشاں رب پونداریہا
 نال جھوٹھیاں خدا داں مٹھوں لڑواریہا
 کدے ماڑیاں دا پانی للہ بھداریہا
 کوئی پیار نہ ایہنوں زندگائیاں دا
 سر وڈھی دا رہے گھر لٹی دا رہے
 کدے گھر چھڈ چھڈ ایہنوں بھجناں پیا
 کدے سولیاں دے اُتے ایہنوں بھنپیا
 ایہہ رشتہ مجتتاں دا مکدا نہیں
 جتناں شوق رکھے قسربانیاں دا
 پر ایہہ سر سجدے وچوں چھکا نہیں
 کدے وچہ میداناں دے گجنا پیا
 آدے کیڈی فرمائش ہیرا لکدا نہیں

خط لکھ دریا ایسے رام کیتے
 پیرے جنگل وچہ ڈیرہ جا کر دا
 کدے بجلی دے گھوڑے تے سوار ہو گیا
 جبریل سدرۃ تے ہار گیا
 ہر دوں ہند سندھ آکے بُت بھنڈا رہیا
 ہر دوں ہند سندھ آکے بُت بھنڈا رہیا
 کم ناممکن ایسے عام کیتے
 اوتھے شیر بگھیلڈ چیتا بُکدا نہیں
 ستاں آسماناں وچوں پار ہو گیا
 ایہہ سفر آگے دا اُجے مُکدا نہیں
 اللہ سچا بھی دُعائیں ایہہ دیاں مُنڈا رہیا
 تائیں اللہ بھی دُعائیں ہُن چکدا نہیں

اچا شان محمد دا

جن لساناں ملکاں نالوں اچا شان محمد دا
 جہناں زولوں گرامی اوہ بھی دعویٰ کرن غلامی
 کامل اکمل پیر معظّم نام محمد شان مکرم
 میں قربان کیدیاں ناں چڑھ بلاق گیا آسماناں

وچہ مدثر آتے مرقف شان بیان محمد دا

کشتیاں والے واہ لائیکھے
 جہاز محمدی آگیا کتے
 کشتیاں والیاں جو در کاسے
 جہاز میرے وچہ چڑھ جاؤ سارے
 سارے جگ نوں چک نہ سکے
 کل جہان محمد دا!
 چڑھن نہ دتے دُور کھلارے
 ہو یا اعلان محمد دا!
 سارے جگ نوں چک نہ سکے
 کل جہان محمد دا!
 چڑھن نہ دتے دُور کھلارے
 ہو یا اعلان محمد دا!

پاپیو، چوروتے بدکارو
 وِ، وِ، پھر پھر جھکھاں نہ مارو
 سہنسیو، چوسرٹ یو آتے ہمارو
 مسمام ایسے چل چل جینے
 پھٹو واماں محسودا
 پنچ پنچ میں میں ناہیں کریئے
 دامن پاک نبی دا پھریئے
 سن فرمان محسودا

کہا: دربار اپنے پیردا

آئیں دکھلاواں تینوں دربار اپنے پیردا،
 دینا دچہ شہرہ جیہدی تو قیردا تا شیردا
 لہند یوں چڑھدے تے نالے دکھنوں کہ بت تلک
 جس دے ذمے فرض ہے تبلیغ عالمگیردا
 ختم الرسل خیر البشر رحمت جہاناں واسطے
 کر کے انگلی دا اشارہ چند نول جو چیردا
 براق جو چالاک لے کے چڑھ گیا افلاک تے
 قاب قوسین دا درجہ میرے بدر منیردا
 مٹھ کھجی دا جیہدے وچہ بھرمارے چانگراں
 نلکاں نالوں اُچا رتبہ ادھرے دامنگیردا
 جس نول راہے جامدیاں پتھر سلا ماں اکھدے
 اٹھ فریادی ہو یا اس عدل دی تصویردا

دردِ مصطفیٰ اور ہو بے احمدِ مجتبیٰ
دردِ دردِ اللہ پوچھا صمصام پر تفسیرِ دا

واہ واصفاں بدر منیر دیاں

مصمصام توں آکے سُن سجنا جے گلاں سُنناں ایں مدنی پیر دیاں
جسدی عمر دی قسم خدا کھانے جیہدیاں اُنگلیاں چن نوں چیر دیاں
سردار سبھی سرداراں دا تالے ہادی اوگنہاراں دا
شافعی مومن تابعداراں دا جیہنوں شرماں دامن گیر دیاں
سچا مُرشد خلقت ساری دا، یعنی خاکی، نوری، ناری دا
جیہنوں خیر البشر پکاری دا، واہ واصفاں بدر منیر دیاں
قرآن مکادتا قصہ اے نہ اوہ رُب تے نہ اوہ اِحصہ اے
بھانویں نوری نہیں پر ٹوریاں تے سرداریاں اوس منیر دیاں
چڑھیا مار پلاک براق اُتے پہنچا قصے تے پھیر افلاک اُتے
پھیر فَاؤ حٰی دے پردے وچر ہوئیاں گلاں عبد تے ربِ قدیر دیاں
دُجا عاصہ تعجب کبھڑی گل دا پتھراں وچوں پانی نِت چلدا
پنجاں اُنگلیاں چوں نکلیاں پنج نہراں ایہہ اُنگلیاں میر پیر دیاں
موہڈے بھورا عجیب منزل دا مسرتاج یسین تجسّل دا
ہتھ عاصا خلق تجسّل دا متھے چمکاں بدر منیر دیاں

کئی قومی کئی ملکی پیارے نبی چھوٹے چھوٹے حلقے دل سارے نبی
 مشرق توں لے کے مغرب تک حدوں پہنچیاں اوہدی جاگیر دیاں
 میرا پیر روف رحیم نبی حدود جمیاں تے جمیاں تقسیم نبی
 موٹی ماں اتے تایا تے دادا بھی آساں رہ گئیاں زبِ قدیر دیاں
 میرے پیر دے دیکھ کمالاں نوں جن گل نال لایا بلا لاں نوں !
 صہیباں تے سلما ناں نے بوہان ^{ساحنے پیر} ملیاں اوس ^{دھکا} دلمیر دیاں
 کدے ہتھ پھیرے کدے ٹٹک لاوے ہوئے فضل بیمار شفا پاوے
 کسے موڑے نہ آوے جو آوے دھماں جگ مچھ اوہدی تاثیر دیاں
 اک لیلاتے سوا سیر دانے سی باراں تیراں سو فوجی نے کھانے سی
 تنگیا بانڈی کنالی دے دچھ سوہنے لگھاں نکلیاں سارے دھیر دیاں

بوسل

لعل

نعت شریف

پیر طہور

۸۵ کو لائل پور سے لاہور کو جاتے ہوئے موٹر میں لکھی گئی۔

نبی پاک محمد صلی علیہ وسلم جگتے گزارہ کون کرے

جتھے اوہ نہ ہووے کچھ بھی نہیں خالی سخ دانظارہ کون کرے

رحمت و اچھیرا نہ پاوے

جے کر پاک محمد نہ آوے

بھلا دس کھاں گوارہ کون کرے

ایسی نخس زمین تے صمصا ماں

میرا وعدہ لے محشر نوں جنت لوو
 ایڈا ادھارا کون کرے
 سارے پیغمبر آولن نک نک
 اسان پاپیاں دا چارا کون کرے
 جیہنوں شرماں وا من گیر دیاں
 ایسے نبی تھیں کنار کون کرے
 گھٹا بھکدے پھر دے در در دا
 پاکے تھکڑی نتارا کون کرے
 جتھے لاٹاں بھج دیاں سینے دیاں
 اکھ نال اشارہ کون کرے

بے تکے نمازاں تے روزہ کرو
 جے دشمن ہووے پاک نبی
 آدم نوں لے کے جیسے اتمک
 تیں دستو محمد پاک بنساں
 کیا سنتاں مدنی پیر دیاں
 جیہنوں حق شفاعت کبریٰ دا
 جہناں دا من چھڈ یا سرور دا
 اور محب ہوئے کہ غدار ہوئے
 مصمام کیا باتاں مدینے دیاں
 جھڈ ب کچھ چلئے اوس نگرے

نعت شریف

میرے دل دیاں بوٹیاں پھر کدیاں
 پیراں دیاں تلسیاں کھر کدیاں
 جیہناں عمراں اوتھے جا لیاں نے
 پٹیاں تڑف دیاں پٹیاں لڑ شدیاں
 ساوے گنبد نوں تک تک ٹھہریاں نے
 ذبح بکرے وانگوں بھڑ کدیاں

لواں پاک مدینے داناں جس دم
 اکھاں ترسن گنبد خضر انوں
 ویکھاں تیاں نصیباں والیاں نے
 پی بیٹھیاں پریم سیالیاں نے
 اوتھے عشق دے دریا تر دیاں نے
 پیراں وچہ پیالے دے مردیاں نے

کئی جاہل بدھمت والیاں نے
 سن نام مدینے دا گھر کدیاں
 جدوں اکھیاں چھے پھر دا مدینہ میں
 اکھاں شربت وصل دا سر کدیاں
 کھلے کیس نے بک بک لیراں نے
 اے پر نام مدینے توں پھر کدیاں
 صمصام نوں پھیر بلا مولا
 اکھاں ترفس دیاں تے رٹ شدیاں

کئی بد قسمت متوالیاں نے
 کئی باہروں اندروں کالیاں نے
 میں صدقے سطر جاندا سینہ میں
 بو سے لیندے نے بیل وانگوں
 کئی پھر دیاں حال فقیراں دے
 ناہیں بہندیاں کول امیراں دے
 کدے کرم تے فضل کما مولا
 میں بے وطن نوں وطن دا چامولا

رب بن کبیرا کرے مشکل کشائیاں تیریاں

رب بن کبیرا کرے مشکل کشائیاں تیریاں
 اوسدیاں نوں نہال ہیاں چکر بلا دے گھیریاں
 اندراں محراب چرچہ ہو گئیاں کئی ڈھیریاں
 نہ مرادال پوریاں نہ پنیاں آساں تیریاں
 معاف کرسی کد تنگ لائحائیاں تیریاں
 کافراں نوں شرم تنگ کھے بے حیائیاں تیریاں
 چنگیاں نہیں غیراں تنگ ایہہ آشنائیاں تیریاں

بیوقوفان کون سن وای دو ہائیاں تیریاں
 مشکل کشا جس نوں اوہ آپ مشکل وچہ پیا
 کونے دی مسجد اندر لا گیا دا خارجی
 توں پھریں درد دے اتے رووند اکھیر چھاپنا
 چھڈ کے دانا در محتاجاں کوں منگنائیں
 منگنائیں قبرال توں پتر شرم کد کچھ چوہڑیا
 جسدا کھائے اوسدا گائے دانیان دا قول ہے

کادیں ہنڈاویں خصم داتے اکھ منگے غیر نول
 زن غنڈی وانگ نے ظالم آدائیاں تیریاں

نعت شریف

جب مرکب شوق کو ایڑ ہونی
 یہاں بھیج براق بلا لسیا
 کہاں سیر طویٰ کہاں سیر اسری
 جبریل بھی سدرہ سے جب نہ بڑھا
 اہل سانس کا تذکرہ آنتی قدرہ
 ان کی براق پر ان جب آگئی
 لیکن اسری میں دیکھو عبد ہی گیا
 اور عبد پر ہی قرآن نازل ہوا
 انگلی سے قمر شق ہو بھی گیا
 فرط حیرت سے اہل فلک نے کہا
 وہ دعائے خلیل و نوید مسیح
 عرب شعراء کو قرآن نے مات دی
 پیارا ختم الرسل پیارا خیر البشر
 جس کے قربان صمصام جن و بشر

ملاقات کو موسے سے طور گئے
 بنی طور سے آگے دور گئے
 کہاں پا پایا وہ کہاں فرس ہوا
 اور دل میں ہزاروں نور گئے
 کزہ زمہریر و ہوا بند بھی
 چبکی بختے میں کر کے عبور گئے
 اور ملاقات میں بھی عبد ہی گیا
 عبد ایسے خدا کے حضور گئے
 چہرہ نوریوں کا فق ہو بھی گیا
 خاکی رتبے میں کتنے دور گئے
 ساری دنیا سے بڑھ کے بلینح نصیح
 سارے عوسے ہی ہو کافر گئے
 جس پہ مشتاق انجم و شمس و قمر
 جس کے قربان غلمان خور گئے

ایک دُعا

۲۰ جنوری ۱۹۲۹ء کو حج سے واپسی پر جہاز خسرو میں لکھی۔

دُعا بے پھیر کدے اک وار میں مولادے گھر جاواں
 کھنڈے والیں غبار آلود ہو کے ننگے سر جاواں
 ہوواں ملبوس میں دو نمہ چادر اں اُن سیتیاں اندر
 فقیری سانگ کر کے منگتا داتا دے دَر جاواں
 دواے مولادے گھر دے دکھاواں ناچ کر کر کے
 ہو جانے منظور جے مَجرا خدا دی قسم تر جاواں
 غلاف کعبہ دے پیٹھاں دُڑاں تے چمبڑاں روواں
 فکے دیوارنوں سینہ تے پیراں تیک مٹھر جاواں
 صفاموہ دے وچہ دُڑاں میں مائی باجراں وانگوں
 نہایت بے قراری تھیں ایدھر جاواں اودھر جاواں
 روواں عرفات وچہ ایسا میں کالے پتھراں لاگے
 اوہ سُننت با بے آدم دی دوبارہ زندہ کر جاواں
 جتھے اَبْرہہ دے لشکرنوں ابا سیلاں تباہ کیستا
 میں اوس وادی محتر تقیوں بہت جلدی گزر جاواں

سبق قربانیاں تھیں سکھ لوالا قسربان ہونے دا
 ضرورت وقت دھون ریتی چھری دے ہیٹھ دھرباواں
 ہووے مصمصام دا حبد آخری پھیرا مدینے دا
 نہیں خواہش وطن دی پھیراوتھے قداماں چہ مرجاواں

نعت شریف

سے بیویاں باپ مائی وار دیواں	میں اولاد تے بھین بھائی وار دیواں
بھے نعمتاں باصفائی وار دیواں	بھپ خدا توں خدائی وار دیواں
اودھی جتی توں جگ دی پگ وار دیواں	میں سردار جگ اتوں جگ وار دیواں
بھلے لوکاں دی سب بھلائی وار دیواں	میں شاہد گتے شاہرگ دی رگ وار دیواں
اوہ سین ظہ دے سرتاج والا	اوہ براق والا اوہ معراج والا
فقیری اودھی توں میں شاہی وار دیواں	بھلے بھاگ والا بھلے راج والا
بڑی آن والا بڑی شان والا	اوہ اسلام والا اوہ قرآن والا
میں نبیاں دی اوستوں رسائی وار دیواں	اوہ کن جوڑے فلکاں تے چڑھ جان والا
دلارا محمد ستارا محمد	بیارا محمد سوہارا محمد

ہے سورج تے چند دا نظارہ محمد

دروواں دی مصمصام واہی وار دیواں

کتاب نعت شریف

۱۹۴۰ء کو قرب و جوار چشتیاں (بہاولنگر) چلتی موٹر میں لکھی گئی۔

نہیں بھلدی دل توں بہار مدینہ	اکھیں اگے پھر دا اے مینار مدینہ
دسے چار سو سبزہ زار مدینہ	اوہ ہریالی اکھیاں چے ایسی سمائی
نڈلے مدینہ پلو کار مدینہ	میرے کناں وچہ بھی ابے گونج دی اے
اوہ سالار تے شاہکار مدینہ	اللہ بھل بھلیکے میرے گھر بھی اوسے
ایسا دل توں اوند تے پیار مدینہ	خزانہ نوں گھٹ گھٹ کلجے تھیں لاواں
دیوار مدینہ سنگار مدینہ	پھراں لاگے صدقے میں جبل اُحدے
ہے مصمّم بھی طلب گار مدینہ	نصیباں دا لے جیویں سڈے فی مولا

نعت شریف

۱۳ مارچ ۱۹۶۰ء کو حاجی محمد علی ادوٹ گوجرانوالہ کے گھر لکھی گئی۔

رحمتاں دا سایہ سرتے چھا گیا	آ گیا سردار احمد آ گیا
سب گنہ گاراں نوں سینے لا گیا	ساری دُنیا دا اکیلا پیر اوہ
پا پیاں نوں منٹ وچہ بنجھا گیا	رحمتاں دی شان لے کے پنچپیا
ساریاں تھیں اُچار تہر پا گیا	کھنکھن پیغمبر ال چوں اک اوہ

بہاول

دوزخ و جنت مے دشمن پا گیا   وہاں کے نشان فلکاں تے چہرے
 سجھے پاسے پیرتے ٹھو آ گیا   ساری ساری دولت نفلوں وچہ کھڑا
 کالیاں مے مال بھر کے کھا گیا   بانوںے جوٹھا بلا لال دا کردی
 تیری قسمت نوں محمد آ گیا   ات دن منصام پڑھ صلوات توں

اتم نگری

وہ بھارت عرب کی اتم نگری مکہ نام سوڈا یو تھی
 اک سیوک پنہ پنہ بنا نگری سب مورت پر جی لایو تھی !
 ڈنڈوت کرے اور جینٹ چڑھائے مورت کی استت گایو تھی
 بھولی تھی ہر کی بھگتی کو بہت دھرمی پت سما یو تھی
 لاہر کامی کرتے تھے پت تھے دھرم گب انوں سے
 دو بہت بھکار تھا گھٹی میں اور دیا اڑھی تھی دھی انوں سے
 تہ کر پا ہوئی پر میشر کی من آیا مکش کرے سب کی
 شو درویش میپھوں کو کرے اتم اچھے ٹھنی سب کی
 ہر مت کو کرے پر ترمت ہو پو جا ہر کی ست ڈھب کی
 پو جب ہی پر پ کو جاویں گے اب شران نہیں برن اور گہر بھ کی
 ہوا جنم محمد کرم بھلے گلب بر محمد کو اوتار کموں

سُت بچن وہ بھگت دیا تو کہوں احمد آہنکار کہوں

سب دھرت آکاش مول جوت ہوئی جب احمد پر آپار ہوئے
 پاتال پوتر سب ٹھہرے اور ڈشٹ اگیان ہوشیار ہوئے
 ستانگ نڈوت کرے بھگ کی لنگ پوجگ جگ چوں خوار ہوئے
 سہنسر بھگ درشنان مکتی مونہہ کالے یہ بدکار ہوئے
 کاتار پاپی کرپن ہر اک لالہ کا بھگت ہوا
 بس منتر مول قرآن ہوا دیا ایشور سُرگی بھگت ہوا
 مصمام کویشر مکت بھیو جب سے احمد کے ثرن ہوا
 کل بھھیاما نگے مورت سے ملی وحدت راجہ کرن ہوا

تیری کیہڑی سناواں گل مسلم

دس آج دُنیا دے لوکاں نوں تیری کیہڑی سناواں گل مسلم
 نہ اوہ شان تیری تے نہ آن رہی نہ ایمان دی اوہ تھر تھل مسلم
 دل وچہ ایہہ فکر ہمیش کراں کیہڑی شے تیری جگ وچہ پیش کراں
 ہندو سیکھ ہووے عیسیاں نے تینوں تے دیکھیا اے اچکل مسلم
 جہوں ہندا اسی تیتھوں گناہ کوئی بناں نہیں سی ہووے پناہ کوئی

رَبَّنَا ظَلَمْنَاكَ دَعْوَاهُ نَعْرَةً تَحِيصًا يَا عَرَشَ عَظِيمٍ بِمِثْلِ مَسْئَلِ
 جَدُّوْنَ مَكْنُ سَيِّبِ رَبِّ دَعْوَاهُ بِأَنْدَرِ مَارِي چھال بھڑکدی نارِ اَنْدَرِ
 اَکھ بھمکی ڈگول گلزارِ اَنْدَرِ۔ اَنْگِیَارِ بَنے پھل پھلِ مَسْئَلِ
 بِسِ جَانُوْنَ ہاں تیرِ عَادَتِ دَا مُدھوں پتلا رِ سِیوں سَعَادَتِ دَا
 چھری دیکھ کے شوقِ شہادتِ دِی تیرا کٹ نہ سکی وال کھلِ مَسْئَلِ
 تیرے سوٹے وچہ ایہہ کارے سن وگدے دریا کھلیارے سُن
 توں لنگھ قلم تھیں پارگیوں فرعونیاں تے بل تھلِ مَسْئَلِ،
 جَدُوں وٹی تَدھ کچھی سی غُصَّتے نال دندِ ٹِرک پیچی رِسی !
 تیراں پنڈ کفر دے اک پل وچہ کینتے تَدھ اُتھل پُتھلِ مَسْئَلِ
 جَدُوں ہئے سیدوں اصلی نوں دے اُتے نہیں سی نیتِ غرض تے گول اُتے
 گزران تیرِ لپ جوں دے اُتے ڈھائیں کسری دے جا کے محلِ مَسْئَلِ
 کدے آویں جے اپنی جھون اُتے ہو گیا سیں بیڑیاں لوہن اُتے
 ہائے طارقا اوہ غرناطہ دیاں گللاں کیوں گسیاں بھل بھلِ مَسْئَلِ
 تیرے ساہمنے پتر کو ہائے گئے پانی روکے گئے زخم لائے گئے
 صمصام چھٹاں تیرے خون دیاں اَجے چمکن وچہ کر بلِ مَسْئَلِ

ایک آرزو

(۶۱ - ۵ - ۶ - کو ریل میں لاہور سے جھوک دتہ کو ہاتھ ہوئے لکھی)

اللہ مدت گزری سیکدیاں نوں جوگی سانگ بستان نوں جی کردا

تیرے گھر دے ڈوا لے پنج پنج کے مجھ ادا کھلانوں جی کر دیا
 تیرا گھر دیکھاں تیرا ڈر دیکھاں تیرے در و چہر رکھ رکھ سر دیکھاں
 جتنے اک نماز دی لکھ بندی او نئے عراں لنگھانوں جی کر دیا
 کئی پاپ کما بیٹھا میں حج کر کے شرمندہ ہاں مندر سے حج کر کے
 پڑ چک کے کہے دے سینے توں سینہ تال لگانوں جی کر دیا
 صفاموہ تیرے شاعر نے اوہناں دوہاں وچہ منگیا نئے شاعر نے
 ماں باجوہ وانگوں بے نصیری دیاں پھیریاں پانوں جی کر دیا
 پھر خیف منی نمرہ عرفہ نالے مشعر یعنی مزدلفہ
 پھراں کھلیاں وانگوں تھان تھان تے کھلا سداونوں جی کر دیا
 جدوں فارغ ہو جاں حج کر کے کر لوں طواف بھی جی بھر کے
 جھاویں پیدل جاں تیرے پیغمبر دے شہرنوں جانوں جی کر دیا
 میرا جی کر دیا میرا جی گھر دا، سادا گنبد اکھیاں وچہ پھر دا
 جن ساری دنیا ٹھارتی میرا بھی ٹھنڈ پانوں جی کر دیا
 جیہڑی مسجد تیرے پیغمبر دی اوہدی ریس کی طاقت ابروی
 جتنے اک نمازوں ملن کئی اوتھے سیس جھکانوں جی کر دیا
 جتنے نسا پیا سے مولا بگ دانہی دا ابا بکر، عمر، عثمان، علی
 بنے مانیاں جتنے اسماعیل بھی اوتھے مگر کھپ جانوں جی کر دیا
 کدے پیر غنی تے امد دیکھاں دوزخ تہلیاں دی مسجد دیکھاں
 اٹھاں پھراں پھچوں پھیر قبا جا کے دور کھتاں اوانوں جی کر دیا

اللہ سچیا اکو فسریاد میری۔ کر پوری آس مراد میری
 تیرے پاک نبی دے صدقے جاں بس صدقے جان نوں جی کردا
 تیرے نبی دی نعت سُنایا کراں نت گیت پیارے دے گایا کراں
 صمصام کینے پاپی دا، اِنج زندگی لنگھان نوں جی کردا

نظم

سُنّت نبی دی سبناں سینے لگائی حسابیں
 نوکاں دے غلّے چوچے جھولی وچہ پائی جائیں
 حسن صہیب وانگوں   زید خبیب وانگوں
 پاک نبی دے اُتوں   جندری گھمائی جائیں
 دل وچوں شرک کدھیں   رب دانہ بُوہا چھڈیں
 لوکی و بابی آکھن   جَم جَم اکھوائی جائیں
 لا الہ تے ہو جائیں پکّے   ظالم بے کرن دھکّا
 اُم عمارہ وانگوں   بدن چپرائی جائیں
 کلمہ بلال رضی پڑھیا   کفر داسینہ سڑیا
 اُو سے کلمے دَا یارا   ورد پکائی جائیں
 تمہ بندہ نیواں چھڈیں   دل چوں تکبر کڈھیں

ابکر
اللہ اکبر ^{مفتد} میں

خود نوا، گرائی جائیں

آئیناں بھی ہیں سنت

رفیع الیدین سنت

ناراں توں کھائی جائیں

سنت دا عاشق بن کے

آجرتو شہیداں پاویں

سنت جو مری جو اوویں

سنت اپنائی جائیں

بدعتی نارن بھانویں

بدعت دا شور ہويا

آج بدعت دا زور ہويا

جگ تے جھلائی جائیں

سنت دا جھنڈا توں بھی

ہتھ وچ پھڑنا انگیار

سنت آج من کے یارا

سب کچھ جھلائی جائیں

ہتھوں نہ ٹسں بھاویں

پیارے سنگ پیارپا کے

سنت کھیجے لا کے

ایکا بنائی جائیں

مصمام دُور پڑھ پڑھ

گزارہ ہوتا جاتا ہے

شہنشاہِ مدینہ جوں جوں پیارا ہوتا جاتا ہے
 جہاں کے پیر خاندوں سے کنار ہوتا جاتا ہے
 میں جوں جوں راہِ طیبہ میں ذلیل و خوار ہوتا ہوں
 بجز اللہ بلند اتنا ستارہ ہوتا جاتا ہے

میں جتنا خطوطِ خفیہ خان سے پرہیز کرتا ہوں
 مرا علیٰ مستقیماً کا اشارہ ہوتا جاتا ہے
 ہزاروں مُرشدوں کی جوتیاں تم کو مبارک ہوں
 میرا تو بس محمد پہ گزارہ ہوتا جاتا ہے
 میری آنکھوں میں کیوں جج جائے دنیا کی کوئی بستی
 کہ جب ہر سال طیبہ کا نظارہ ہوتا جاتا ہے
 محمد ہی محمد ہے جہاں میں رہبر کامل
 تجھی تو آنکھ کی پستلی کا تارا ہوتا جاتا ہے
 مبارک ہوں تمہیں بیروں کے قصے اور لیلایں
 بہیں تو اک قرآن کا سہارا ہوتا جاتا ہے

۲۲ کو اقبال ڈسے پر لکھی گئی۔

تیری رضا کیا ہے؟

سروش آسمان ہے کہنے والے نے کہا کیا ہے
 نغم میں تملطف میں بھرا اس نے مزہ کیا ہے
 تعجب ادوی لفظوں سے میرے دل میں بھرا کیا ہے

ذرا خاموشی سنا میرے کانوں نے سنا کیا ہے
 جھاری لے سے مطرب بسترانہ کوئی گاتا ہے
 یہ نغمہ ہے کہ نشتر دل کی گہرائی میں چلنچیا

سکندر ہو قلندر آب میری نظروں میں کیسا ہیں وجود و عدم دونوں کی مجھ کو فائدہ کیا ہے

میری پرواز برقی آب کھلے حلقے کی حامل ہے

کہوں کیا ابتداء اس کی اور اس کی انتہا کیا ہے

خودی سے میں نے کڑا لاشیں تارتا راپنا عقابی شان رکھتا ہوں نشین میں مہر کیا ہے

بتادوں راز؟ گر حساس قلبی کچھ ودیعت ہے کہاں سے کون بولا ہے موثر کہہ گیا کیا ہے

سنو لا ہو ر سے اک کمر پائی گرد کا تو وہ وہ خاموشی کی رنگین سے گانا گارہا کیا ہے

خودی کو کر بلند اتنا کہ ہر تقدیر سے پہلے

خدا بندے سے خود پوچھے بتا تیری رضا کیا ہے

گوں دا چلا جا !

محمد محمد پکوندا چلا جا	ایہو گیت صمصام گوندا چلا جا
محمد پیارا بڑی شان والا	بڑی شرم والا بڑی آن والا
اوہ اسلام والا اوہ قرآن والا	توں بس نعت اُسدی سنوندا چلا جا
محمد محمد اوہ معراج والا	بھلے بھاگ والا بھلے راج والا
اوہ لڑ لگیاں دی بڑی لاج والا	دُرواں دی برسات پوندا چلا جا
مسلمان بن جا مسلمان ہو جا	محمد دی سنت دے قربان ہو جا
نبی پاک دے زیر فرمان ہو جا	تے بدعت دے سرخا کوندا چلا جا

مزی ہوئی سنت نون زندہ کر کے
 آج سو شہیداں دارب کولوں پاکے
 نے بد توں جتیاں دھپٹھاں رلا کے
 توں نیکی تے نیکی کوندا چلا جا
 محمد دافرمان لاجنماں سینے
 جے توحید سنت دے گھٹنے خزینے

تاں گھر وطن چھڈ چل کتے مدینے !

اوتھے اک دی لکھ نیکی پوندا چلا جا

نعت شریف

محبوب خدا دیاں گلگیاں وچہ جس وقت رسائیاں ہندیاں نے
 ہر پاپی دل دیاں دھو دھو کے کیا خوب صفائیاں ہندیاں نے
 جد کنہاں دسن مدینے دیاں تہاں ساریاں ٹھہریاں سینے دیاں
 دلوں حسد تے بغض تے کینے دیاں واہ واہ وازگڑ منجائیاں ہندیاں نے
 جدوں روضہ اطہر نظر پوے دل بے صبرے نوں صبر پوے
 بے نور اکھاں نوں نظر پوے اک دم روشنائیاں ہندیاں نے
 دل جیوں جیوں رجدائے حرم اندر جھکھ تیوں تیوں دھدی جان دی اے
 اکھاں جیوں جیوں شربت وصل پیوں تیوں تیوں ترہائیاں ہندیاں نے
 ہتھ اڈا ڈبھاں کینہہ میں منگاں رب کولوں شہر مدینہ میں
 وکیھاں صمصام دیاں کس دن منظور دعائیاں ہندیاں نے

نعت شریف

اٹھ شمعِ رونے محمد کا اے مسلم تو پروانہ بن
 اس بچاند کے عشق چکورا بن اُس ماہی کا مستانہ بن
 اٹھ پتیم پیت کی ریت دکھا اس پر م سندر کے گیت سنا
 میرے حبشی سامتوالا بن میرے قرنی سادیوانہ بن
 جاگی پر بت لگن شہادت ہی جاگی لگن سے جگن کی بہت کئی
 داکی اگن بنتر میں جل جا، داکی مسجد کا حسانہ پن
 جیسے بجلی کا چمکار بھیو، ویسے شری محمد اکاش گیو
 ملاقات ہوئی پر ماسا سے التعمیات گیونذرانہ بن
 شری ابراہیم کی پرار تھنا شری عیسیٰ مسیح کی نویدنیا
 شری جگت گرد من موہنتا۔ من موہن کا مستانہ بن
 وہ سرتاج مینر بشیر وہی، وہی جگت گرد بل بیروہی
 پر لے کے دن کی دھیر وہی۔ دا کے چرنن کا دیوانہ بن
 شری ایشور دیا لودیا کرو۔ اوس روپ سروپ کاروشن ہو
 صمصام کو لیشتر تر جائے۔ جائے جیو جنت نذرانہ بن!

نعت شریف

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ
 مینوں دھروئی نہ پھروسو ہنے شہراں دے وچہ
 من لگدائے میں روئے دے پاس ہوواں
 اوس جنت چوں کدے نئے اُداس ہوواں
 لکھیا جاواں بلا لال تے زبیراں دے وچہ
 دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ
 لکھیا جاواں صدیقاں صہیباں دیوچہ
 لکھیا جاواں حسان چہاں سیراں دے وچہ
 دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ
 دہری جتئی اتوں تخت قربان کر دیاں
 جے اوہ چاہے تے پیش سو سو جان کر دیاں
 میں نہیں خوش خاتقاہاں تے ویراں دے وچہ
 دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ
 پیراں پیراں دے پیراں
 جیہدے نام نے کلیجہ دتا چیر سبجناں
 ہن مڑ مڑ نہ وارو مینوں غیراں دے وچہ
 دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ
 مینوں فرصت نہیں لو کوہن بغداد جان دی
 کوفے، پٹن، اجمیر اتے ملتان دی
 کھاں ٹھنڈیاں نہ ہون ایہناں شہراں دے وچہ
 دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ

نا امیدال عاصیاں نوس پھیر دے دتی اُمید
 ذات تیری علم تیرا آپے صفتاں کیتیاں
 مال سارے داتوں مالک مال والے بھی تیرے
 علماں والے کرن خواہش ہو رہی کچھ پڑھ لیتے
 عاصیاں دے واسطے بُوہا کر م دا کھو لیا
 اثر قرآن دیا پہاڑتے دے اتر دیا
 چارہ نہیں صمصام نوں توحید دی طلعت بغیر

فضل تھیں لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ أَكْثَرَ
 ابتداء قرآن تھیں اَلْحَمْدُ لِلَّهِ أَكْثَرَ
 کر ایسے آزمائشاں ہُن اقرضوا اللہ اَكْثَرَ
 کیتا توں پاپند سب نوس اتقوا اللہ اَكْثَرَ
 پھیر آوازاں ماریاں تُو بُو اِلٰی اللہ اَكْثَرَ
 خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ اَكْثَرَ
 چار سپیے دے توں قُلْ هُوَ اللَّهُ اَكْثَرَ

وہ کلی والا خدا کا پیارا غلام بھی، علیم بھی ہے
 جہان الوں کا بادشاہ بھی کہیں کھتا کلیم بھی ہے
 دلا تخط کا بھی مخاطب جہاں میں سب علیم بھی ہے
 حمید گر گنجانے کا مالک اُدھر محمد تسلیم بھی ہے
 وہ مثل عیسیٰ مسیح بھی کہہ مثل موسیٰ کلیم بھی ہے
 کفر کے جور و جفا کے بدلے وہ رکھتا خلقِ عظیم بھی ہے
 کہیں تیبیوں کا مولا ہے وہ کہیں مولا تیبیم بھی ہے

ہمارا رہبر ہمارا رُوف بھی ہے لہجیم بھی ہے
 بشیر بھی وہ نذیر بھی وہ سرانج بھی وہ منیر بھی وہ
 وہی منزل وہی مدثر وہی محمد وہی مطہر
 وہی ہے سید وہی ہے شافع وہی، رحمت کی خاطر
 خدا کا مخلوق نوابھی، وہ باب عیسا خلیل بھی ہے
 امیر بھی وہ فقیر بھی وہ امین بھی وہ متین بھی وہ
 میں شجر طوبی کے رنگہ سے گنوں و گارنگ کیا ہے

چلو تماشا شو بزمِ محشر شفیع عالم اُدھر کھڑے ہیں
 اُدھر بھی صمصام رُوسیاہ بلا کا ظالم اِثیم بھی ہے

ہنوں چھڑو ہن رہیں دیو میر حال تے میں نہیں عاشق ہن گدیاں تے حسن مال تے

کاہنوں پاؤ ہن مفت دے ویراں دے وچہ

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ

میریاں لگیاں ازل دیاں توڑیو نہیں میرا منہ اس سوہنے ولوں موڑیو نہیں

پیار ہن دیو مینوں اوہدے پیراں دے وچہ

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ

میں تے قال اللہ قال رسول تمیاں شرک بدعت وائے بتوں میں سچیں بھنیاں

شر چھڑکے تے حصہ لیا خیراں دے وچہ

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ

گلیاں وکھیاں جا شہر دینے دیاں تیہاں ساریاں ٹھردیاں سینے دیاں

لگن غوطے عشق دیاں نہراں دے وچہ

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ

مصہام رکھ شغل توں درود پاک دا تیرا ہووے جے خمیر شالا او سے چاک دا

مل جائے تھاں تھوڑا جیہا تینوں پیراندے مچہ

دل لگدائے محمد دے پیراں دے وچہ

حمد باری تعالیٰ عز اسمہ

اپنی کوڈیاں کریں ایتی انا اللہ اکہ کے دیں تسلی مومنوں نصرت من اللہ اکہ کے

حُبِّ حَبِیبِ صلی اللہ علیہ وسلم

جہدِ پاکِ نبی دے سنگِ پیار ہو گیا
بھانویں لکھ گنگار بیڑا پار ہو گیا

اوہو نبی طہ والا جس نے تاجِ پالیا
اکتے رات چڑھ براق تے مزاجِ پالیا
ہو کے قابِ قوسینِ راز دار ہو گیا

جہدی نبی دے دوارے تے سائی ہو گئی
اوہدے اوگناں تے پاپاں دی صفائی ہو گئی
اوہدا دوزخ بھی یارو گلزار ہو گیا

ہتھ نبی دے پھڑانی جس نے نتھ اپنی
چھدی سٹھ اپنی تے گل کتھ اپنی
بس پچھے پچھے چلنا و ہار ہو گیا

جس پھڑ لیا دامن مکی پیر دا
کدوں دیندانی بغداد جا کے دستگیر دا
اوہ تے ایسے بوہے دا چو کیدار ہو گیا

جہدانی دی حدیثوں دل اکدا نہیں
فقہہ کو فیاں تے شافیاں دا تلمذ نہیں

اوہ قال قال دے اندر سرشار ہو گیا
جہنوں ذرا اثر ہو گیا خلیلی رنگ دا
اوہ گنج بخش کولوں مہاج کے خزانے منگدا

اوہ تے حسبنا اللہ تھیں شاہوکار ہو گیا

اسما جیل ورنی جہدی آن ہو گئی
دھون چھری تھتے رکھنی آسان ہو گئی
نقشہ کربل والا جس طرح تیار ہو گیا

دُندِ مٹائیں کے کہے اپنے دند بھن لیے جان واری نبی توں کنیاں لک بھلیے
 کوئی سکا پت مارن لئی تیار ہو گیا
 کہے مانی جدوں آکے مونہوں کلمہ بولیا آئیاں سینکڑے مصیبتاں دل نہیں ڈولیا
 بدن اُوٹھاں نال بھجھ کے دو سچاڑ ہو گیا
 کوئی شتر دھیاں مار کے وارے آوندا پڑھدا کلمہ تے عزتاں اجیہاں پاوندا
 جبرائیل اوہدی شکل تے اوتار ہو گیا
 کوئی جش دلاؤتوں پیا نخط لکھدا کوئی کالا جیہا بندہ کدھروں آیا وکدو
 لائیی پریت کالا رنگ بھی سنگار ہو گیا
 جدوں مسلمان سچا پکا مسلمان سی اسپنوں بیڑیاں جہازاں اکدوں دھیاں سی
 چڑھیا گھوڑے تے سمندراں توں پار ہو گیا
 ایہہ جدوں حق دی ترقی دی تہی ہنگ لکھدا زمینوں چکے پہاڑاں تے اولاہنگ لکھدا
 آج چھڈیا قسہ آن تے خوار ہو گیا
 دلوں آیا جو وہابیاں دا ویری بن کے دل پتھر والے کے اتے سینہ تن کے
 صمصام تیری نظم دا شکار ہو گیا

سُننے والیا کھلا ہویا ای دربار محمد دا
 آجا بن مولادیا لوکا تا بعد از محمد دا
 چھڈ مجت دنیا والی
 اوڑک چھڈنی تے چلنا ایں خالی
 جے کر لینا ایں رتبہ عالی
 کرے پیار محمد دا
 ایہہ دنیا ہے اوڑک فانی
 نہ کر ضائع توں زندگانی

بند یا من لے حکم تیرا
 جیڑے آگئے ایس دربارے
 جھوٹ جنت خلد چو بارے
 جیناں اکھیال ت دل لائیاں
 بھد کپڑے دانگ سودائیاں
 ہاکل مارے پیا مو ہانا
 آعباؤ میرا ساتھ بنانا
 لہوں بھل گینو گسراہو
 آجاؤ پڑھو پڑھو چڑھ جاؤ
 آصمصام دوارہ کلیئے

کرا قسار محمد دا
 رنجہ وہی جہا میں تارے
 قرب و جوار محمد دا
 بھل گنیاں دانائیاں پترائیاں
 خوش دربار محمد دا
 جس نے پار سلامت جباتا
 واہ اشتہار محمد دا
 جنگلاں وچہ نہ جان گواؤ
 جہاز تیار محمد دا
 جتھے بہادیوے مول نہ ہلئے

نال مہانے دے چڑھ چلئے
 بیڑا پار محمد دا

حلیہ تشریف

سینا نبی دا چہرہ چود ہوئی دے چند وانگوں
 کالیاں رُلفاں لنگن ریشمی کمنڈ وانگوں

منہ سہی بھٹا بس والا عاصیاں دی آس والا

حسن دی پیاس والا
 خیادیاں کاناں دونویں
 توڑی بغیر مٹھا
 نک تلوار سوہنا
 موتیے دی طاقت کی اے
 صاف بلوری سینہ
 طاقتاں والے ڈولے
 لبان کٹائیاں ہوئیاں
 مٹی تے بھاری داہڑی
 آنوں تے شانوں سوہنا
 کس نے وَرَ فَعْنَا پایا
 حُبوب تے نُسبوں سوہنا
 تا ہیوں صمصام بھتھے
 شربت سی کھنڈ وانگوں
 اوپر کساناں دونویں
 سی دُند کھنڈ وانگور
 رُخسار گلنار سوہنا
 چمکے جو دند وانگوں
 جس وحپہ نہ غفٹہ کینہ
 رستم اسفند وانگوں
 نال ملائیاں ہوئیاں
 دادے پابند وانگوں
 سارے جہانوں سوہنا
 رُتبہ بلند وانگوں
 دہبوں تے کسبوں سوہنا
 چیز پسند وانگور

نعت شریف

مخلوق خدا دی اک پاسے محبوب رُبانا اک پاسے
 سارے جگ دی دُھرتی اک پاسے میرا غیب سو بانا اک پاسے

وَالضُّعَىٰ دِیَاں چمکاں اک پاسے چہرے دیاں دُمکال کر پئے
 وَاللَّيْلِ سِیَاہِی اک پاسے زُلفاں دا سُبجانا اک پاسے
 سُولی دَاہِلارا اک پاسے کربل دا نظارہ اک پاسے
 مِیدان اُحد وچہ صدقے جاں دَند داٹٹ جانا اک پاسے
 کِسے نال کو ہاڑے دے بُت بھن کے بَلْ فَعَلْ کَبِیْرُھُمْ اُکھیا لے
 قُلْ جَاءَ الْحَقُّ دے اشارے تھیں بُت توڑ گراناک پاسے
 اوہنوں شان یسین دی پگ دا اے اوہ نے مُرشد سار جگ دک
 اک کشتی دا ضامن اک پاسے سارے جگ دا مہمانا اک پاسے
 اوہ دیاں جگتیں دُھماں پٹیاں نے سُنکے کلمہ پڑھیا کٹیاں نے
 کوئی اُمتاں دے حق بد دُعا کر دا، ایجھے سینے لانا اک پاسے
 دریا دیاں لہراں اک پاسے انگلاں دیاں نہراں اک پاسے
 پتھراں دا پھٹنا اک پاسے چند بھاڑ دکھانا اک پاسے
 رَبِّ نَفْسِی آوازہ اک پاسے رَبِّ اُمَّتِی تقاضا اک پاسے
 سارے جگ دے پاپی اک پاسے صمصام نما نا اک پاسے

محمد دے رُتے نوں پا کوئی نہیں سکدا

جہاناں دی رحمت کہا کوئی نہیں سکدا

بجھے رات معراج سرکار پوہنچی   ستال فلکاں نوں چیز جاپار پوہنچی
 مقام اُس تے نبیاں چوں جا کوئی نہیں سکدا

سادتی انگلی میرے پیروانگوں کھڑی کر کے فل آسمان تیروانگوں
 قر کر کے ٹکڑے دکھا کوئی نہیں سکدا
 پھر پیر جگ تے جیوں برساتی ڈڈیاں دعویٰ ہزاراں تے پگیاں نے ڈڈیاں
 پُر ڈڈیاں نوں کلمہ پڑھا کوئی نہیں سکدا
 اور ختم نبوت داسالار آیا نبوت دے بوہے نوں ہے مار آیا
 نوں مہن نبی جگ تے آ کوئی نہیں سکدا
 جے سستی فلاح مولا تھیں منگدے ہو تاں کلمہ پڑھو پھیر کیوں سنگدے ہو
 محمد سوا بخشوا کوئی نہیں سکدا
 گنگارو، بدکارو، چوہڑے چمارو محمد دہے دروازے تے آڈیاری
 سوا اس دے سینے لگا کوئی نہیں سکدا
 پھر مارے مارے جو شور بچارے دھر مے ڈھوئی نہ ٹھا کردوارے
 ایہنا اپنے چونکے چڑھا کوئی نہیں سکدا
 ایہ شور مہاشے نہ زندگی گواتوں نہ در در جا جا کے در در کراتوں
 محمد پنال گل لگا کوئی نہیں سکدا
 جیہتاں سچا دامن محمد دا پھڑیا سو گارن دے مالک بنے کلمہ پڑھیا
 ایہہ رتبہ خداتوں دوا کوئی نہیں سکدا
 جے ایہتھے کھلا پڑھ لئیں کلمے دی بانی تاں صمصام پیوے تیرا جوٹھا پانی
 تے مسجد تھیں تینوں ہٹا کوئی نہیں سکدا
 محمد دے رتبے نوں پا کوئی نہیں سکدا

نورِ اسلام

ایہہ سچا نور چھو کال نال نہیں بچھایا جاونا

سارے دنیاوی خلقت آوے کٹھ کر کے بن کے دشمن تے سینہ کفر نال بھر کے

پرا ایہہ نام اسلام نہیں مٹایا جاونا

سارے ہندو سبھے ایس نے ہزاراں کھیلے ایہدے پیر مضبوط نے کفاراں دیکھیلے

ایہہ پہاڑ جیڈا بھار نہیں بلا یا جاونا

سانوں ڈاڈی سوکھی اگ وچہ چچال مارنی دھون چھری بیٹھاں کھ کے نلے قسوا تارنی

ہو کے وطن توں بے وطن بھی پھرایا جاونا

دند ٹٹنے رسول دے معلوم سب توں کدے حمزہ دایس اسان تار بولوں

کربل وچہ حسین دا کوہا یا جاونا

لکھاں حافظے تے قاری ایہدی بھینٹا چڑھ گئے تے امام کئی جیلاں وچہ جا کے مر گئے

کلامنہ حضرت مالک دا کرایا جاونا

اسامیل اک دلی وچہ ماں لے جنیاں سرحد جا کے اوہدا کی تماشا بنیاں !

مالا کنڈ وچہ بوٹیاں کرایا جاونا

تازہ تازہ قربانیاں نوں دیکھ آن کے عبد الرشید تے صدیق دق جان جانکے

علم الدین غازی پھانسی لٹکایا جاونا

ہن بھی مرن دی تیاری مسلمان رکھدا ایس نور تائیں نال اپنی جان رکھدا

ایسے ایسے ہی جان نالوں جُدا نہیں کرایا جاونا

ہاں سرائے تے کفن بندھ کے جان واری خداتوں دلوں نذر من کے
صمقام سوکھا سائوں نہیں مٹایا جاونا

سرشار ہو چلے

بے بی محبت وچرلا سرشار ہو چلے
یہ مدتے جس جگہ سرکار دو عالم رہے پھر دے
ادھناں نورانی گلیاں وچرلا چلو اک وار ہو چلے
نڈکے گھر دے گردا گرد پھر پھر کے گناہ جھاڑ
چلو ہن روضہ جنت دے بھی حصار ہو چلے!
گناہاں دی تپش اترے تے تھنڈا کھار ہو چلے
زیارت روضہ انور تھیں پُر انوار ہو چلے
گناہاں والی کالکے کیتا ہی دل تے منہ کالا

ادھ مسجد ہے کہ میرا ہے محمد ہے ملاح جس دا

ہوئے قیمت تے پہلے پور چڑھ کے پار ہو چلے

ادھ تھے آرام فرما ہے میری سرکار ہو چلے
شفاعت دا وسیلہ قبر دا دیدار ہو چلے
میرے وچرلاوے سرکار دا دیدار ہو چلے
مئے خود اپنے کتیں سیدالابراہ ہو چلے
اسیں صمقام اپنے پیر دے دربار ہو چلے
مکان نالوں کیس دا مرتبہ عالی جہاں جانے
ادھ جگہ قدم فرشوں چلے عرش تک پہنچے
اشارہ جس دی انگلی دا قمر نوں کر گیا ٹکڑے
کہاں عید السلام علیکم میں نزدیک روضے دے
کوئی جامے نہ جاوے ایسے تے اپنی اپنی مرضی لے

سلام اکھاں

الحمد للہ میں آپے جا کے سرسرنوں سلام اکھاں
رُخ النوردل اطهر سرنوں سلام اکھاں

ہوا کہے نے جاںگی سینما درد منداں دا
سلام اکھاں جہیزوں سرکار نے فلکیں بلا یا سی
سلام اکھاں آدم نالوں پہلاں حتماں نبیاں
سلام اکھاں آنگلی ناں چندنوں کر گیا مکرے
سلام اکھاں جہیدی امت زمانے تھیں زالی ہے
جیہے پنجے تھیں نہراں پنج مولانے پہلایاں سن
جو ماراں کھلے دشمن تھیں ہدایت دی عامنگدا
کفاراں جہیزوں مجبور کر کے کڈھ دتا مکیوں
فتح دے دن جس نے معافی کفرنوں بخشی
میں حاضر ہو کے خود آپے پیغمبرنوں سلام اکھاں
شفیع المذنبین دُنیا دے جو بہنوں سلام اکھاں
تے آدم دی نسل ساریں بہترنوں سلام اکھاں
میں اُس خوش روتے خوش خوتے خوشترنوں سلام اکھاں
اوہ سب نبیاں افضلنوں بہترنوں سلام اکھاں
میں اُس رحمت نے برکتنوں بہترنوں سلام اکھاں
میں اُس اُلفت دے پہلے بہادرنوں سلام اکھاں
میں اس مظلوم گھر چھپ گئے مہاجر نوں سلام اکھاں
میں اُس دریا رحمت دے شاندرنوں سلام اکھاں

کوئی جاوے کسے پاسے ایہ اپنی دل پسندی لے
مگر مصہام میں تے اپنے رہبرنوں سلام اکھاں

ٹھنڈاں پادتیاں

۲۳ دسمبر ۱۹۴۷ء کو جہاز انگلستان میں رکھی گئی۔

دینے دی زیارت کیلئے ٹھنڈاں پادتیاں
 نظر آیا جاں پنڈراں میلان توں جلوہ مینے دا
 میں صدقے آج حمزہ آیا دروداں اسلاماں دا
 ہوئی جد اعلیٰ مسجد یوچہ باب مجیدی تھیں
 خدا دے اجر ترکان نوں جنہاں نے خرچ کر کے
 پر ہندی کچیاں اٹاں دی مسجد چھت کھجواں دی
 ہووے بارش تے چکڑ وچپڑ کپتے رکار نے مسجد
 تاثر ہو ردل بھی پاڑدا شان نقیری تھیں
 کہا جد السلام علیک ائیرھا البئی میں نے
 نبی دے گھرتے منبر دے چالے کیدیا جنت دی

تمامی دل دیاں مرزاں بھدا اللہ گوادتیاں
 اکھاں بھکھیاں نوں دس گنبد نے بھکھا ہولادتیاں
 جو جہاں دل دیوچہ ستیاں نظارینے جگادتیاں
 اکھاں ٹھریاں تے نینتے کیلئے میاں لادتیاں
 جنہاں نوں چہ حرم نبوی سندیاں دھماچادتیاں
 جیمہ اندر نبی پاک نے عمر اں لنگھا دتیاں
 اوہ چکر بھریا پستانیاں لانوں کھادتیاں ،
 جیویں رکار فانی زندگی دیاں گھڑیاں ہادتیاں
 آوازاں میریاں نے نبی دے کنیں پادتیاں
 خدا دا شکر جس نے اس دیوچہ گھڑیاں لنگھا دتیاں

تیری قسمت دانہرہ ہو گیا مصمام ملکاں تے
 کہ ایسے بے زور بے پردیاں آساں پچا دتیاں

مدینے دیاں گلیاں

۲۱ نومبر ۱۹۴۷ء کو مکہ مکرمہ میں لکھی گئی۔

تختے پھر دی رہی سرکار میری واہ وا شہر مدینے دیاں گلیاں

جہڑی پیر پیر چچے اوہدی تمک جیوں چنبے دیاں گلیاں

ایہ اوہو شہر مدینے اے

بھانویں نوح دا پاک سفینہ اے

ایہ حجرہ پاک محمد دا

ایمنوں بہت تپاک محمد تائیں

ایتھے بنیاں داسر داروسے

توں مبرودے تائیں

ایہہ طیبہ بگتے دھمیاں جے

ہر عاشق آاچھتیاں جے

ایہہ طبع اوگنہاراں دا

دارالشفا، بیساراں دا

جیہڑا چاہے راز شفاعت دا

پھیر ملنا نہیں وقت اطاعت دا

جیہڑا قبرتے تال نصیب گیا

تختے رحمت گنج خزینہ اے

جیہدے چہ چڑھیا بھلیاں بھلیاں

ایہو پیسا راساک محمد دا

جہوکان ہے تے اتنھی کیاں

محبوب خدا دل داروسے

بھلیاں بھلیاں آبھلیاں

جیہدا نام چونہہ کوٹیں گجیا جے

جیہدیاں اکھاں ایدھر آریاں

نالے ماویٰ ہے بدکاراں دا

بھھیان ہون ایتھے گلیاں بھلیاں

رکھے دل وچہ شوق زیارت دا

لائیوں اتے رکھ آساں ملیاں

گو یا اُس نے ویجھ جیب لیا

پی مرنی دا لور طیب لیا
 مہتمام مدینے چل چلے
 زہ پڑھ صلوات اگانہ گھلے

اوبد دل دیاں مرزاہل پلایاں
 بوہا اپنے پیر داہل طے
 جتنے سوہنے نبی جانیں بالیاں

بھر پور ہندیاں نے

۴۔ نومبر ۱۹۴۷ء کو مکہ مکرمہ میں لکھی گئی۔

جنہاں دیاں قسمتیاں مولا ولوں بھر پور ہندیاں نے
 اوہناں دیاں حرکتاں مکروہ بھی منظور ہندیاں نے
 دنے راتیں اونہاں نوں حاضری دربار مولا دی
 اوہ بھانویں چین وچہ کسن دلوں نہ دور ہندیاں نے
 تصور وچہ ای بو سے لیندیاں نے حجر اسودے
 کدے اوہ منزل تے رورو چکنا چور ہندیاں نے
 خدادے گھر دے گردا گرد مارن پھیرے تے پھیرا
 چکوراں جیوں دوالے چندے مجبور ہندیاں نے
 جو گھٹے بھریاں عاجز بن دکھاون چال درویشی
 خدا خوش کریاتے آپ بھی مسرور ہندیاں نے
 جیہناں نوں بل گئی خیرات مولا دے دوارے تھیں

اوہ سجدہ شکر وچہ روون کدوں مغرور ہسندیاں نے
 نہ حاجت سونے چاندی دی نہ رنگارنگ لباساں دی
 فقیری سانگ گرد آلود نور و نور ہسندیاں نے
 اوہ ساری رات غفلت وچہ گزارن بھانویں سوں سوں کے
 اوہناں دی حاضری اینویں جیویں کوہ طور ہسندیاں نے
 دنے راتیں اوہناں نوں چا مدینے دی زیارت دا
 سیاہ کسلی دیاں اوہ کملیاں مشہور ہسندیاں نے
 جیناں دے دل دے وچہ ہووے تکبر تے ریاکاری
 اوہ بھانویں خوراں بھی ہوون خصم تھیں دور ہسندیاں نے
 چلو مصمام اکھاں چمے چلے گرد پیساں دی!
 جو حاضر شوق تھیں ہر سال بادستور ہسندیاں نے

مینراپ رحمت

دگ ذرا توں تیز ہو رحمت دیا پر نالیا
 عاصیاں تے رحمتاں دیاں چھٹاں پاون والیا
 منہ بھی رحمت تہل بھی رل گٹیاں دور رحمتاں
 رحمتاں مولا دیاں منہ تھیں دگا ون والیا
 کتنی رحمت تیرے اُتے مولائے رحمان دی
 کعبۃ اللہ دے بنیرے نوں ہتھ پاون والیا

نیرے تھے سب کھلو کے توبل مگن رحمتاں
سچ مچ اچ توں ممتاں ہی بھور پاون والیا

تیری وچ دی ہو کے آیا پانی جو برسات دا

کردتا کیر رب لے رتے پاون والیا

ایسی جیسی

ایسی جیسی پائی توں مولا دے گھروں گھٹ کے
حشر تک اس ساتھ لوں پورا نہاوں والیا

وانگ پرنا لے کدے صمصام جے کر چڑی

بخشاں پاویں گناہ دے ہڈی آوں والیا

نقشہ عرفات حج ۱۹۳۸ء

وہ شوکت جاہ و حشمت نشان وحدت نے مٹا ڈالی

وہ روزناما نگتا سائل میر داتا کے پاس آیا

امیروں تاجداروں کی مگر شکلیں فقیروں کی

کہ ہے یہ کس وطن کا مرد سچا نانا نہیں جانا

وہ دیکھو ہاتھ پھیلائے کھڑا ہے ملک والی

وہ ننگے سر غبار آلود کیا پہنے لباس آیا

پرے دیکھو جسے ہاندھے جماعت کے فریونی

لباس امتیازی کوئی گردانا نہیں جاتا

کہیں کس کو کہاں کا ہے نظر حیران ہوتی ہے

ہاں کچھ البتہ چہروں سے یہاں سچا نانا ہوتی ہے

پڑوسی مصطفیٰ کے یعنی یہ سارے حجازی ہیں

یہ سب توحید بندگی کے مہندوں کے شناور ہیں

دونا سے بروفا چہرے حیا سے پڑ حیا چہرے

یہ اکثر لوگ بن داڑھی کے منہ گوے پیازی ہیں

وہ جن کے منہ میں سوا کیں ہیں بخدی دلاور ہیں

وہ دیکھو شام والوں کے صبا سے پر ضیا چہرے

یہ چہرے جن کے باغیرت کیجے آون دلے میں ہیں آنکھیں نھن سی نگین ترکی شان ماسے

پرے وہ فارسی دیکھو اورے دیکھو یہ ایرانی

ادھر بلخی ادھر غزنی پر مینی اور وہ سوڈانی

یہ چہرے گول چھوٹے قد ذرا کچھ پست سی مینی بہت ان میں ملانی ہیں بہت میں برلی اور مینی

قد آور سُرخ چہرے ہیں یہ کابل کے پٹان آئے وہ ترکستان ولے اور یہ روسی ترکمان آئے

وہ دیکھو ہندو لے بھی خدا کے روبرو آئے یہ کرتے جستجو آئے یہ لے کے آرزو آئے

جوان و سپر و مستورات و بچے ساتھ شامل ہیں

تفریح انکساری اضطراری میں یہ کامل ہیں!

یہ قبلہ رواٹھا کرتے گڑا گڑا تے میں نہایت انبال و عاجزی کچھ سنا تے میں

یہ سارے اپنی اپنی جا پہ مولا کے پجاری میں فقیری ساگ کے مانگنے آئے بھکاری میں

انہیں میں ایک صمصام حزیں بھی نظر آتا ہے

ہے جو کچھ مانگتا مولا دے درتھیں لیکے جاتا ہے

ترجمہ لبتیک

لبتیک لبتیک ہزار واری لبتیک میرے کردگار سائیں

تیرا نہیں شریک جہاں اندرون و حدود لا شریک تمہارا میں

نافرمانیاں کر کر نکلتیا میں کالا منہ ہوا شرمسار سائیں

سر کر گناہ ہو شرمندہ اور ک آن ڈگد بار سائیں
 جو کچھ ہوئے گناہ کذات کولوں بخش نہیں اُمید زہار سائیں
 اُمے ڈگیاں شیر نہ کھاؤند اے تول آپ غفار ستار سائیں
 لا تقنطوا لے آس و دہاتی جرأت کر آیاتائیں خوار سائیں
 ایہہ آئیں کہ سد کے آپ کوئی پھرنہ کو لے سختی سرکار سائیں
 ڈٹھے گل دریا پہاڑ جنگل ڈٹھے وڈے وڈے دُبار سائیں
 اور ک جھاڑ دتا مینوں ساریاں نے کسے کیتانہ ذرا پیار سائیں
 آخر عرب دا اک جوان بانکا بانہوں پکڑ کے کو لے کھلیا سائیں
 پھلے ساہ تے شکل حیران ڈٹھی مینوں پھچھیا نال پیار سائیں
 کی کچھ بھدا پھریں مسافر اوڑے شکلوں جا پدا ایں طلبگار سائیں
 مینوں دس میں شاید امداد کرساں کیوں جنگلیں پھریں خوار سائیں
 بھوں کے دیکھیا میں اُس دُل جس دم سینہ سرد ہو یا ٹھنڈا ٹھا سائیں
 سوہنا پور پلا گھ خلاق بھریا گل سُرخ دانگوں رُخسار سائیں
 اکھیں کالیاں سُرخ حیا بھریاں دُنویں بھوآں جو تیز کٹا سائیں
 نک آلف تلوار دے وانگ نچھا موتی دند چکین آب دار سائیں
 ادھی بنی تائیں سوہرے لک چادر کرے شوق کیتا شلوار سائیں
 زلفاں کالیاں کول کنولیاں دے مچھ عطر دی عجب بہار سائیں
 چٹے کپڑے وانگ فرشتیاں دے کالانگ کدھی ستار سائیں
 زلفاں موہڈیاں تیک جاں پلم آون حسن مارو انگوں شکار سائیں

داہڑی وال سجن سنے پئے کجن جیویں کوئی سجن سینہ ٹھارسائیں

لباں کٹ لبان نال میلیاں سن ٹھلیہ جیویں خلیل سردار سائیں

لمبی دھون مضبوط فولاد وانگوں گویا چکنا اُمت ابھار سائیں

دَرَفَعْنَا کہہ کے اوہ بھی رب لیا جیہڑا رہیا سنی دھون اُلا ر سائیں

چمکے مُہر نبوتِ دہی وجہ موراں لگے رنگ ہزار ہزار سائیں

نال عجزین ٹھپیا کون تسی جنگل وجہ ملے غم خوار سائیں

میں پنجاب ولایت دا ایڈ پانی جھلے کوئی نہ مینوں دربار سائیں

پاپی سنبدیاں مینوں لایسنے کیتا وانگ اولاد پیا ر سائیں

مینوں دے دلا سٹرا کمن لگے بھانوس ہیں توں کیڈا گنہگار سائیں

میں بخشادساں تُو دھ نوں رُب کو لوں اوہدی ذاعفادتار سائیں

مینوں اوس نے بھیجا دل دنیا جیکوئی تے مینوں گنہگار سائیں

اوہنوں سد کے لیا دربار میر دیواں تار میں سخی داتار سائیں

پھر میں نام مقام دی پچھ کیتی اگوں کہہ سازبان سوار سائیں

میرا نام محمد رسول اللہ وجہ شہر مدینے دربار سائیں

سُنیا نام کلجے نوں ٹھنڈ پے گئی میں جاواں کس دربار سائیں

جتنوں لی معافی گنہگاراں ایہو طلب میری سرکار سائیں

مینوں کمن لگے ہمتی کاہل نہ کرکتے لگنا ہک دربار سائیں

گنہگار جہان دے ہون کٹھے توں آویں وجہ شمار سائیں

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

شاعرِ اسلامِ اگنہ مشفق جناب حکیم مصمصا صاکی

تین سالہ زندگی کے منظوم شدہ مطبوعہ و غیر مطبوعہ نعتیہ کلام کا انتظیر مجموعہ

گلشنِ مصمصا

میں تصنیف

جناب حکیم مصمصا صاکی حب ستیانہ بنگلہ
فیصل آباد

ناشرین

ملک سنز پبلشرز کارخانہ بازار فیصل آباد

لاہور میں ہلنے کا پتہ

سجانی اکیڈمی اردو بازار لاہور